

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ»

Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності

Кафедра національної економіки

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

«РОЗВИТОК СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ
БІЗНЕС-СТРУКТУРИ»

Виконав: здобувач 4 курсу бакалаврського рівня
галузі знань

07 - Управління та адміністрування,
спеціальності 073 - Менеджмент

Тернавський Філіп

Керівник: д.е.н., проф. Слободянюк О.

Рецензент: PhD, доц. Корнілова О.

м. Одеса - 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ БІЗНЕС-СТРУКТУРИ	7
1.1. Сутність, значення та класифікація грошових потоків бізнес-структури.....	7
1.2. Принципи та методи управління грошовими потоками.....	12
1.3. Система управління грошовими потоками: завдання, функції та структура.....	17
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ БІЗНЕС-СТРУКТУРИ «ТАВРІЯ В»	21
2.1. Загальна характеристика діяльності бізнес-структури «Таврія В».....	21
2.2. Аналіз формування та використання грошових потоків бізнес-структури	33
2.3. Оцінка ефективності системи управління грошовими потоками	40
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ БІЗНЕС-СТРУКТУРИ	46
3.1. Розробка заходів щодо оптимізації грошових потоків	46
3.2. Удосконалення організаційної структури управління грошовими потоками	51
3.3. Впровадження сучасних інструментів управління грошовими потоками	58
ВІСНОВКІ.....	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Ефективне управління грошовими потоками є невід'ємною складовою фінансового менеджменту та однією з найважливіших передумов стабільного функціонування, фінансової рівноваги та розвитку будь-якої бізнес-структури. Грошові потоки, з одного боку, обслуговують операційний процес підприємства, забезпечуючи безперервність виробничо-комерційного циклу, а з іншого – виступають індикатором його фінансового стану, рівня прибутковості та результативності діяльності в цілому. Рациональна організація руху грошових коштів дозволяє своєчасно виконувати фінансові зобов'язання перед контрагентами, інвесторами, працівниками, державою, уникати дефіциту ліквідних активів та нерационального використання тимчасово вільних грошових ресурсів.

В умовах ринкової економіки, загострення конкуренції, невизначеності зовнішнього середовища функціонування особливої актуальності набуває проблема ефективного управління грошовими потоками суб'єктів господарювання. Відсутність чіткої політики їх формування, розподілу і використання може призвести до порушення платоспроможності, фінансової стійкості та ліквідності підприємства, зниження ритмічності операційного циклу, недоотримання доходів та додаткових витрат через вимушене залучення позикових коштів, погіршення інвестиційної привабливості бізнес-структури в цілому.

Адекватна система управління грошовими потоками має забезпечувати рух грошових коштів відповідно до потреб операційної, інвестиційної та фінансової діяльності з урахуванням ефективного використання тимчасово вільних залишків, мінімізації ризиків втрати ліквідності та платоспроможності. Водночас, побудова дієвого механізму регулювання грошових потоків потребує глибокого вивчення їх сутності, класифікації, закономірностей формування та використання, розробки принципів та методів управління.

Досліджували можливості впровадження сучасних інструментів регулювання руху грошових коштів та їх управління провідні вітчизняні вчені в останні роки такі як Андрієць В.С. [1], Бонарев В.В. [4], Гут Л.В. [7], Жмурко Ю.В. [10], Іллічова Н.Ю. [11], Кібік О.М. [15], Корнілова О.В. [27], Литвинчук Т.В. [16], Маліков В.В. [18], Пенська І.О., Ветрова А.А. [25], Сторожук Т.М. [31], Стефанишин О.Б., Магас Н.В. [32], Слободянюк О.В. [40].

Водночас питання ефективності системи управління грошовими потоками суб'єктів господарювання, забезпечення їх платоспроможності, фінансової стійкості та достатнього рівня ліквідності, незважаючи на їх вагоме теоретичне і практичне значення, потребують подальшого ґрунтовного дослідження, оскільки на сьогодні дана проблематика залишається недостатньо вивченою. Тому обрана тема є актуальною та своєчасною і зумовлена необхідністю розробки практичних рекомендацій щодо побудови дієвого механізму регулювання руху грошових коштів на підприємствах, спрямованого на оптимізацію їх формування та ефективного використання в умовах мінливого ринкового середовища.

Мета і завдання дослідження. Метою даної бакалаврської роботи є дослідження теоретичних засад управління грошовими потоками та обґрунтування шляхів розвитку їх системи на прикладі бізнес-структури «Таврія В». Досягнення цієї мети здійснюється шляхом розв'язання наступних завдань:

- розкриття економічної сутності, значення та класифікаційних ознак грошових потоків;
- висвітлення загальної характеристики принципів та методів управління грошовими потоками;
- визначення завдань, функцій системи управління грошовими потоками;
- проведення аналізу функціонування діяльності бізнес-структури «Таврія В»;

- проведення аналізу фінансових показників, формування та використання грошових потоків в «Таврія В»;
- проведення оцінки ефективності існуючої системи управління грошовими потоками в «Таврія В» та розроблення заходів щодо її оптимізації;
- систематизація перспективних напрямів розвитку системи управління грошовими потоками в бізнес-структурах;
- обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення організаційної структури управління грошовими потоками;
- дослідження можливостей впровадження сучасних інструментів регулювання руху грошових коштів.

Об'єктом дослідження є процес управління грошовими потоками бізнес-структури.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних аспектів формування ефективної системи управління рухом грошових коштів в бізнес-структурах.

Методи дослідження. Методологічною основою бакалаврської роботи є такі методи: спостереження, теоретичного узагальнення, порівняння, систематизації, графічного аналізу, метод SWOT-аналізу, метод аналізу фінансових показників.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості використання висновків та пропозицій торгівельними компаніями для вдосконалення системи управління грошовими потоками задля підвищення ефективності своєї господарської діяльності. Основні теоретичні аспекти роботи та її практичні результати були представлені на Всеукраїнській науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти «Суспільство та держава в умовах воєнного стану: виклики та перспективи». (м. Одеса, 27 квітня 2024 р.).

Структура роботи. Дана робота складається зі вступної частини, трьох розділів та взаємопов'язаних підрозділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ БІЗНЕС-СТРУКТУРИ

1.1. Сутність, значення та класифікація грошових потоків бізнес-структури

Грошовий потік бізнес-структури є основою її фінансової діяльності, що забезпечує фінансову незалежність, стабільність, конкурентоздатність та безпеку.

Грошовий потік бізнес-структури – це рух грошових коштів, що генеруються та використовуються в процесі її господарської діяльності.

Грошовий потік бізнес-структури характеризується динамічністю, циклічністю, багатогранністю та взаємозв'язком. Так грошові кошти постійно знаходяться в русі, генеруючись з одного боку та витрачаючись з іншого. Рух грошових коштів має циклічний характер, повторюючись протягом певного періоду часу. Грошові потоки охоплюють всі аспекти діяльності бізнес-структури, від операційної до інвестиційної та фінансової. Різні види грошових потоків тісно пов'язані між собою та впливають один на одного [1].

Грошові потоки в бізнесі є ключовим елементом фінансового управління та аналізу. Вони відображають рух грошових коштів в межах підприємства та між ним та його зовнішнім середовищем. До їхньої сутності належить не лише відображення витрат і доходів, а й важливість аналізу та прогнозування цих потоків для ефективного управління бізнесом.

Грошові потоки є основою для розробки бюджетів та фінансових планів. Їхнє прогнозування дозволяє підприємствам планувати свою діяльність на майбутнє та розробляти стратегії розвитку.

Постійний моніторинг грошових потоків допомагає у виявленні фінансових проблем та ризиків, а також в управлінні ліквідністю та рентабельністю підприємства.

Грошові потоки надають інформацію для прийняття стратегічних та оперативних рішень, таких як інвестування в нові проєкти, вирішення питань фінансування чи розподіл прибутку між власниками [2, 3].

Зобразимо це графічно.

Рис. 1.1. Мапа грошового потоку

Джерело: складено автором.

Грошовий потік є життєво важливим елементом успішного управління бізнес-структурою. Без ефективного управління грошовими потоками бізнес-структура може стикнутися з численними викликами, які будуть загрожувати її стабільності та росту. Також грошовий потік служить відображенням фінансового здоров'я бізнес-структури. Він показує, наскільки ефективно підприємство може генерувати та використовувати грошові кошти. Грошовий потік є основним джерелом фінансування для розвитку бізнес-структури. Він

забезпечує необхідні ресурси для інвестицій, розширення та інших стратегічних ініціатив [4].

Грошовий потік використовується як інструмент для прийняття управлінських рішень. Він допомагає менеджерам визначити, як найкраще розподілити ресурси, куди інвестувати, як фінансувати операції та як планувати майбутній розвиток. Ефективне управління грошовими потоками надає бізнес-структурі конкурентну перевагу. Здатність генерувати стабільні та прогнозовані грошові потоки може зробити підприємство більш привабливим для інвесторів та кредиторів [5].

Грошові потоки бізнес-структури класифікуються за видами діяльності, джерелами надходження, часом виникнення, напрямом руху тощо.

За видами діяльності виділяють операційний, інвестиційний та фінансовий грошові потоки.

Операційний грошовий потік – генерується від операційної діяльності, тобто від основних видів діяльності бізнес-структури. Визначається як різниця між чистим прибутком та негрошовими витратами. Є найважливішим показником фінансового стану та стійкості бізнес-структури. Наприклад надходження від продажу товарів, послуг, виплат заробітної плати працівникам, оплата постачальників тощо.

Інвестиційний грошовий потік – генерується від інвестиційної діяльності, тобто від вкладення коштів в активи. Визначається як сума надходжень та виплат, пов'язаних з придбанням, продажем та модернізацією основних засобів, нематеріальних активів та довгострокових інвестицій. Відображає зміни в інвестиційному портфелі бізнес-структури. Наприклад придбання нового обладнання, продаж земельної ділянки, отримання дивідендів від інвестицій.

Фінансовий грошовий потік – генерується від фінансової діяльності, тобто від залучення та використання фінансових ресурсів. Визначається як сума надходжень та виплат, пов'язаних з залученням та використанням фінансових ресурсів. Відображає зміни в структурі капіталу бізнес-структури.

Наприклад отримання кредиту, випуск акцій, виплата дивідендів, погашення кредиту.

За джерелами надходження виділяють внутрішні та зовнішні грошові потоки. Внутрішні грошові потоки – генеруються в межах бізнес-структури. Не потребують залучення зовнішніх джерел фінансування. Дозволяють бізнес-структурі фінансувати свій розвиток за рахунок власних коштів. Наприклад чистий прибуток, амортизація, зміна оборотних активів.

Зовнішні грошові потоки – надходять ззовні бізнес-структури. Генеруються в межах бізнес-структури. Залучаються для фінансування інвестиційної та операційної діяльності. Збільшують фінансову залежність бізнес-структури. Наприклад кредити, інвестиції, випуск акцій.

За часом виникнення класифікують на поточні та майбутні грошові потоки. Поточні грошові потоки – виникають протягом поточного періоду. Є найважливішим показником короткострокової платоспроможності бізнес-структури. Використовуються для оцінки здатності бізнес-структури генерувати кошти, необхідні для покриття поточних витрат та зобов'язань. Наприклад чистий прибуток, амортизація, зміна оборотних активів.

Майбутні грошові потоки – виникають в майбутніх періодах. Використовуються для оцінки довгострокової перспективи розвитку бізнес-структури. Дозволяють приймати обґрунтовані рішення щодо інвестицій, фінансування та розвитку бізнесу. Наприклад прогнозовані надходження від інвестицій, прогнозовані виплати за кредитами.

За напрямом руху класифікують на вхідні та вихідні грошові потоки. Вхідні грошові потоки – надходять до бізнес-структури. Збільшують її грошові кошти. Дозволяють бізнес-структурі фінансувати свою діяльність та розвиток. Наприклад чистий прибуток, інвестиції, кредити, випуск акцій.

Вихідні грошові потоки – виводяться з бізнес-структури. Зменшують її грошові кошти. Використовуються для оплати витрат та зобов'язань. Наприклад виплата заробітної плати, оплата постачальників, виплата дивідендів [7, 13].

Грошові потоки – це не просто цифри, а динамічний механізм, що відображає кровообіг бізнес-структури. Їх глибоке розуміння та ефективне управління є ключовими факторами для забезпечення фінансової стійкості, платоспроможності та довгострокового успіху бізнесу.

Таблиця 1.1

Класифікація грошових потоків

Ознака	Вид грошового потоку	Опис	Джерело надходження
За видами діяльності	Операційний грошовий потік	Генерується від операційної діяльності, тобто від основних видів діяльності бізнес-структури.	Чистий прибуток, амортизація, зміна оборотних активів
	Інвестиційний грошовий потік	Генерується від інвестиційної діяльності, тобто від вкладення коштів в активи.	Інвестиції в активи, виручка від продажу активів
	Фінансовий грошовий потік	Генерується від фінансової діяльності, тобто від залучення та використання фінансових ресурсів.	Залучені кошти (кредити, випуск акцій), виплата дивідендів, виплата відсотків
За джерелами надходження	Внутрішні грошові потоки	Генеруються в межах бізнес-структури.	Чистий прибуток, амортизація, зміна оборотних активів
	Зовнішні грошові потоки	Надходять ззовні бізнес-структури.	Інвестиції, кредити, випуск акцій
За часом виникнення	Поточні грошові потоки	Виникають протягом поточного періоду.	Чистий прибуток, амортизація, зміна оборотних активів
	Майбутні грошові потоки	Виникають в майбутніх періодах.	Інвестиції, кредити, випуск акцій
За напрямком руху	Вхідні грошові потоки	Надходять до бізнес-структури.	Чистий прибуток, інвестиції, кредити, випуск акцій
	Вихідні грошові потоки	Виводяться з бізнес-структури.	Виплата дивідендів, виплата відсотків, витрати на інвестиції

Джерело: складено автором.

Методи аналізу та принципи грошових потоків дозволять отримати глибше розуміння фінансового стану та перспектив розвитку бізнес-структури.

1.2. Принципи та методи управління грошовими потоками

Принципи управління грошовими потоками визначають стратегічні та тактичні підходи до роботи з фінансовими ресурсами бізнес-структури, спрямовані на досягнення конкретних фінансових цілей. Вони є основою для прийняття фінансових рішень та визначають загальні принципи діяльності в галузі управління грошовими потоками.

Основна мета принципів управління грошовими потоками — це забезпечення ефективного використання грошових ресурсів задля досягнення максимального фінансового результату підприємства.

Принципи управління грошовими потоками можуть бути різноманітними і включати такі аспекти, як максимізація прибутковості, забезпечення ліквідності, мінімізація ризиків, оптимізація використання ресурсів та інші. Вони відображають стратегічний підхід до управління фінансами підприємства та можуть бути адаптовані відповідно до конкретних умов та потреб організації.

Принцип інформативної достовірності вимагає формування повної, достовірної та неупередженої інформаційної бази для системи управління грошовими потоками підприємства, що відображає зміни та рух грошових коштів за різними видами діяльності [9, 11].

Основне завдання управління грошовими потоками полягає у забезпеченні фінансової рівноваги підприємства в процесі його розвитку шляхом збалансування обсягів надходжень і видатків грошових коштів, а також їх узгодження в часі. Аналіз джерел, обсягів та періодичності формування позитивних грошових потоків ґрунтується на визначенні системи

джерел формування вхідних грошових потоків, їх періодичності, стабільності й достатності для задоволення потреб у грошових ресурсах [14].

Розробка стратегій, обсягів, періодичності й пріоритетності витрачання коштів передбачає визначення напрямків витрат за пріоритетністю, з урахуванням строків, обсягів та можливостей виконання зобов'язань з метою скорочення або повного погашення заборгованості перед кредиторами з метою формування позитивного іміджу у діловому середовищі.

Таблиця 1.2

Принципи управління грошовими потоками

Принцип	Опис	Джерело надходження / Види потоків
Максимізація чистих грошових потоків	Максимізація вхідних грошових потоків та мінімізація вихідних грошових потоків для досягнення максимального рівня прибутковості та покращення фінансового стану підприємства.	Продаж товарів та послуг, інвестиційні доходи, кредитні операції.
Підтримка платоспроможності	Забезпечення наявності достатнього обсягу грошових коштів для оплати поточних зобов'язань та витрат, що дозволяє уникнути фінансових труднощів та зберегти функціонуючий стан підприємства.	Оплата поставщикам, отримання відстроченого платежу від клієнтів, кредитні лінії.
Оптимізація використання грошових коштів	Ефективне розподілення та використання грошових ресурсів підприємства з метою максимізації їхньої продуктивності та досягнення стратегічних цілей організації.	Інвестування в розвиток бізнесу, зменшення оборотного капіталу, оптимізація оплати праці.
Мінімізація фінансових ризиків	Розробка стратегій та заходів для зменшення негативних впливів фінансових ризиків на діяльність підприємства.	Диверсифікація інвестицій, застосування фінансових похідних, зменшення експозиції до валютних коливань.

Джерело: складено автором.

Ці принципи допомагають підприємствам ефективно управляти своїми грошовими потоками, забезпечуючи стабільність, розвиток та фінансову рівновагу. Забезпечення стійкої фінансової платоспроможності підприємства

здійснюється через гармонізацію та координацію позитивних і негативних грошових потоків, регулярність і рівномірність їх формування, а також їхню достатність для вчасного погашення невідкладних зобов'язань у поточному періоді [16]. Фінансова стійкість забезпечується головним чином за рахунок вхідних і вихідних грошових потоків від фінансової та операційної діяльності, таких як залучення кредитів та очікувані погашення, що відбуваються в результаті операційної діяльності. Це спрямовано на створення раціональної структури власних та залучених коштів. Показником достатнього рівня ділової активності підприємства є зростання обсягів грошових надходжень від операційної діяльності.

Методи управління грошовими потоками – це конкретні інструменти та прийоми, які використовуються для реалізації принципів управління грошовими потоками. Їх вибір залежить від специфіки бізнесу, його фінансового стану та цілей розвитку. Прогнозування грошових потоків дозволяє бізнес-структурі передбачити надходження та виплати грошових коштів протягом певного періоду часу та використовується для розробки бюджету, планування інвестицій, прийняття управлінських рішень, оцінки фінансового стану бізнесу, контролю за виконанням бюджету [20].

Дебіторська заборгованість – це сума боргу, яку клієнти винні бізнес-структурі за товари або послуги, надані в кредит. Кредиторська заборгованість – це сума боргу, яку бізнес-структура винна постачальникам за товари або послуги, отримані в кредит. Ефективне управління дебіторською та кредиторською заборгованістю допомагає бізнес-структурі збільшити чисті грошові потоки, покращити ліквідність, знизити ризик неплатежів, зменшити витрати на обробку платежів.

Запаси – це товари, які бізнес-структура тримає на складі для подальшого продажу. Ефективне управління запасами може допомогти бізнес-структурі зменшити витрати на зберігання, знизити ризик втрати запасів, покращити обслуговування клієнтів, збільшити чисті грошові потоки. Інвестиції – це активи, в які бізнес-структура вкладає свої гроші з метою

отримання доходу. Ефективне управління інвестиціями допомагає бізнес-структурі збільшити чисті грошові потоки, збільшити прибуток, знизити ризики.

Таблиця 1.3

Методи управління грошовими потоками

Принцип	Опис	Джерело надходження / Види потоків
Бюджетування і прогнозування грошових потоків	Розробка детальних фінансових планів, що передбачають вхідні та вихідні грошові потоки на певний період часу, для планування витрат, доходів та прийняття обґрунтованих рішень.	Продаж товарів та послуг, інвестиційні доходи (дивіденди, відсотки), кредитні операції, продаж нерухомості або обладнання.
Управління оборотним капіталом	Оптимізація рівня запасів, забезпечення швидкої оплати від покупців та відстрочення оплати поставщикам, ефективне управління поточними активами та пасивами.	Операції з оборотними коштами (запаси, дебіторська заборгованість, кредиторська заборгованість), готівкові потоки, забезпечення кредитів.
Управління кредиторською та дебіторською заборгованістю	Управління термінами платежів поставщикам (кредиторська заборгованість) та збиранням платежів від клієнтів (дебіторська заборгованість) для забезпечення ліквідності та оптимізації оборотних коштів.	Оплата поставщикам, отримання відстроченого платежу від клієнтів, кредитні лінії, виручка від продажу активів.
Управління інвестиціями і фінансуванням	Прийняття рішень щодо інвестування грошових ресурсів у розвиток бізнесу та вибір методів фінансування для забезпечення потреб у капіталі.	Інвестування в розвиток бізнесу (дослідження і розробка, нові технології), зменшення оборотного капіталу, оптимізація оплати праці.
Моніторинг та аналіз грошових потоків	Постійний аналіз фінансових даних для виявлення тенденцій, ідентифікації проблемних областей та прийняття вчасних корективних заходів.	Фінансові звіти, звіти про грошові потоки, аналіз оборотних коштів.
Використання фінансових інструментів	Застосування різноманітних фінансових інструментів, таких як деривативи, страхування, опціони на форекс і т.д., для захисту від ризиків та оптимізації управління грошовими потоками.	Використання деривативів для захисту від валютних ризиків, страхування від ризику стягнення боргів, опціони на форекс для управління валютними ризиками.

Джерело: складено автором.

Фінансування – це процес залучення коштів для фінансування діяльності бізнес-структури. Ефективне управління фінансуванням допомагає бізнес-структурі знизити витрати на фінансування, збільшити чисті грошові потоки, покращити фінансову стійкість [28].

Тому ефективне управління грошовими потоками потребує постійного аналізу фінансової ситуації бізнес-структури. Це дозволяє виявляти проблеми на ранніх стадіях та вживати заходів для їх вирішення.

Існує багато сучасних технологій, які можуть допомогти бізнес-структурам ефективніше управляти грошовими потоками. До них відносяться програмне забезпечення для управління фінансами, системи аналітики грошових потоків та інші інструменти [25]. Для ефективного управління грошовими потоками необхідно мати команду кваліфікованих фахівців, які володіють необхідними знаннями та навичками. Управління грошовими потоками повинно здійснюватися з урахуванням етичних принципів. Це означає, що бізнес-структура повинна діяти чесно та відповідально по відношенню до своїх партнерів, клієнтів та інвесторів. На управління грошовими потоками можуть впливати зовнішні фактори, такі як зміна економічної ситуації, зміна курсу валют, зміна законодавства та інші. Бізнес-структура повинна вміти адаптуватися до цих змін та вживати заходів для мінімізації їх негативного впливу.

Таким чином управління грошовими потоками – це безперервний процес, який потребує постійного вдосконалення. Принципи та методи управління грошовими потоками є ключовим фактором для забезпечення фінансової стійкості, платоспроможності та довгострокового успіху бізнесу. А успішне управління грошовими потоками базується на належно побудованій системі, яка включає в себе чітко визначені завдання, функції та структуру.

1.3. Система управління грошовими потоками: завдання, функції та структура

Система управління грошовими потоками (СУГП) – це комплекс організаційно-економічних, методичних та інформаційно-технічних заходів, спрямованих на планування, організацію, контроль та аналіз грошових потоків бізнес-структури з метою досягнення її стратегічних та оперативних цілей.

Основними завданнями є забезпечення платоспроможності, максимізація чистих грошових потоків, оптимізація використання грошових коштів, мінімізація фінансових ризиків, забезпечення стабільності грошових потоків та збалансованості фінансових ресурсів тощо. СУГП повинна гарантувати, що бізнес-структура має достатньо грошових коштів для покриття своїх поточних витрат та зобов'язань; дозволити бізнес-структурі збільшити надходження грошових коштів та зменшити виплати грошових коштів та ефективно використовувати свої грошові кошти; ідентифікувати та мінімізувати фінансові ризики, пов'язані з грошовими потоками [7].

Основні функції системи управління грошовими потоками включають:

1. Планування грошових потоків та розробка фінансових стратегій.
1. Моніторинг та аналіз грошових потоків.
2. Управління оборотним капіталом та оптимізація ліквідності.
3. Фінансовий контроль та забезпечення виконання фінансових планів.
4. Управління ризиками та прийняття заходів з їх мінімізації.

Планування грошових потоків та розробка фінансових стратегій включає в себе розробку детального плану грошових потоків на майбутні періоди, з урахуванням очікуваних витрат та доходів. Під час планування також формуються фінансові стратегії, які визначають загальний напрямок фінансової діяльності підприємства з метою досягнення поставлених цілей.

Моніторинг та аналіз грошових потоків передбачає постійний моніторинг фактичних грошових потоків підприємства та їх порівняння з

запланованими значеннями. Аналіз грошових потоків допомагає виявляти тенденції, проблемні області та можливості для оптимізації фінансової діяльності. Управління оборотним капіталом та оптимізація ліквідності спрямована на забезпечення належного рівня оборотного капіталу, який включає грошові кошти та активи, легко конвертовані в готівку. Вона також орієнтована на оптимізацію ліквідності, тобто на збільшення доступності грошових коштів для покриття поточних зобов'язань.

Таблиця 1.4.

Ключові елементи системи управління грошовими потоками

№	Елемент СУП	Опис
1.	Організаційно-економічні заходи	Включають у себе створення структури управління, визначення фінансової політики, розробку процедур управління грошовими потоками та інші аспекти організації.
2.	Методичні заходи	Забезпечують розробку методів аналізу, планування та контролю грошових потоків, встановлення стандартів та процедур управління грошовими ресурсами.
3.	Інформаційно-технічні заходи	Включають в себе використання спеціалізованого програмного забезпечення для автоматизації процесів управління грошовими потоками та забезпечення доступу до необхідної інформації.
4.	Планування грошових потоків	Визначення стратегічних та оперативних цілей з управління грошовими потоками та розробка планів їх досягнення.
5.	Організація грошових потоків	Встановлення процесів та процедур для ефективного керування грошовими потоками в межах бізнес-структури.
6.	Контроль грошових потоків	Моніторинг виконання фінансових планів, виявлення та вирішення аномалій та ризиків, пов'язаних з грошовими потоками.
7.	Аналіз грошових потоків	Оцінка ефективності фінансових процесів, виявлення тенденцій та можливостей для покращення управління грошовими потоками.

Джерело: складено автором

Фінансовий контроль та забезпечення виконання фінансових планів включає в себе встановлення систем контролю за виконанням фінансових планів та процедур для вчасного виявлення та вирішення відхилень. Забезпечення виконання фінансових планів допомагає уникнути фінансових труднощів та забезпечити фінансову стабільність підприємства.

Управління ризиками та прийняття заходів з їх мінімізації передбачає ідентифікацію потенційних фінансових ризиків та розробку стратегій для їх управління та мінімізації. Вона включає аналіз ризиків, прийняття рішень щодо їх управління та впровадження заходів для зменшення їх впливу на фінансову діяльність підприємства [6].

СУГП складається з ряду елементів, які взаємодіють між собою та забезпечують її функціонування. Вони включають в себе організаційно-економічні, методичні та інформаційно-технічні заходи. Кожен елемент системи відображений з коротким описом його функцій та завдань. Це допомагає зрозуміти, як СУГП сприяє плануванню, організації, контролю та аналізу грошових потоків у бізнес-структурі.

Ефективність СУГП залежить від низки факторів, таких як якість інформації, кваліфікація персоналу, чітка регламентація та впровадження сучасних технологій.

Отже управління грошовими потоками відіграє ключову роль у фінансовому забезпеченні та стабільності бізнес-структур. Планування, аналіз та ефективне управління грошовими потоками дозволяють підприємствам досягати стратегічних та оперативних цілей, забезпечуючи належний рівень ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості. Управління оборотним капіталом, контроль фінансових процесів, а також управління ризиками є важливими складовими частинами цього процесу. Ретельне планування та аналіз грошових потоків, а також прийняття ефективних стратегій управління дозволяють бізнес-структурам досягти стабільності та успіху в умовах непередбачуваності ринкового середовища.

Висновки до розділу 1

1. Грошові потоки бізнес-структури є ключовим елементом її фінансової діяльності, який впливає на платоспроможність, ліквідність, рентабельність та інші фінансові показники.

2. Принципи та методи управління грошовими потоками є інструментами, які дозволяють бізнес-структурі досягати своїх стратегічних та оперативних цілей.

3. Система управління грошовими потоками є комплексом заходів, спрямованих на планування, організацію, контроль та аналіз грошових потоків бізнес-структури.

4. Ефективне управління грошовими потоками є одним з ключових факторів успіху бізнесу в сучасних умовах.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ БІЗНЕС-СТРУКТУРИ «ТАВРІЯ В»

2.1. Загальна характеристика діяльності бізнес-структури «Таврія В»

Товариство з обмеженою відповідальністю «ТАВРІЯ-В» (ТОВ «Таврія-В») - це відома в Україні мережа супермаркетів, яка займає провідні позиції в рейтингах успішності компаній своєї галузі. Ця організація відрізняється високим рівнем компетентності керівництва та потужною організаційною структурою. Компанія розвиває три основні напрямки мережі - гіпермаркети, супермаркети та магазини "крокової доступності". Це дозволяє компанії забезпечувати широкий спектр потреб споживачів та адаптуватися до змінних ринкових умов.

ТОВ «Таврія-В» позиціонує себе як мережу супермаркетів "для всієї родини" з широким асортиментом товарів за доступними цінами. Цільова аудиторія - споживачі з середнім рівнем доходів. Компанія активно використовує інструменти маркетингу - рекламу, програми лояльності, акції та розпродажі. Маркетингова стратегія націлена на підвищення пізнаваності бренду, залучення та утримання клієнтів.

ТОВ «Таврія-В» активно здійснює прямий імпорт товарів, що дозволяє компанії контролювати якість продукції та забезпечувати конкурентоспроможні ціни. Крім того, компанія пропонує товари під власними торговельними марками, що підсилює її брендове визнання та лояльність споживачів. ТОВ «Таврія-В» відома своїм високим рівнем обслуговування та якістю послуг. Компанія постійно працює над

покращенням своїх стандартів обслуговування, щоб забезпечити найкращий досвід покупок для своїх клієнтів [33-35].

ТОВ «Таврія-В» пропонує широкий асортимент товарів, що задовольняє потреби різних верств населення. Це включає продукти харчування, товари для дому, одяг, електроніку та багато іншого.

Мережа ТОВ «Таврія-В» на сьогодні налічує 135 об'єктів торгівлі, включаючи торгові центри площею від 5 до 36 тис. м²; супермаркети, делікатес-маркети. Це робить її однією з найбільших роздрібних мереж в Україні. ТОВ «Таврія-В» присутня в таких містах як Одеса, Ізмаїл, Білгород-Дністровський, Балта, Миколаїв, Харків, Чорноморськ, Хмельницький, Нікополь, Подільськ, Кпів, Херсон, Івано-Франківськ, Яремче. Це свідчить про широку географію присутності компанії та її здатність ефективно управляти своєю мережею на різних ринках.

ТОВ «Таврія-В» послідовно впроваджує стратегію сталого розвитку, здійснює реновацію та модернізацію існуючих торговельних об'єктів. Це дозволяє компанії підтримувати свою конкурентоспроможність, покращувати якість обслуговування та забезпечувати високий рівень задоволеності клієнтів.

Відділення компанії знаходиться за адресою: вул. М'ясоїдівська, 14 у місті Одеса. Статутний капітал компанії складає 40 000 000 гривень. Основний вид діяльності відповідає КВЕД 46.90 – Неспеціалізована оптова торгівля. Крім цього, компанія займається виробництвом хліба та хлібобулочних виробів, виробництвом борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок, наданням в оренду офісних машин і устаткування (включаючи комп'ютери), роздрібною торгівлею в неспеціалізованих магазинах, переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами, ресторанною діяльністю, наданням послуг мобільного харчування, орендою й експлуатацією нерухомого майна, консультуванням з питань комерційної діяльності й керуванням, а також діяльністю рекламних агентств [33-35].

ТОВ «Таврія В» має лінійно-функціональну організаційну структуру з чіткою ієрархією підрозділів та розподілом функціональних обов'язків.

Вищим органом управління є Загальні збори учасників товариства. Оперативне керівництво здійснює Генеральний директор, якому підпорядковуються функціональні департаменти – фінансовий, комерційний, маркетингу, логістики, персоналу тощо. Філії в регіонах очолюють директори, підзвітні центральному офісу.

Основними конкурентами ТОВ «Таврія В» є інші національні та регіональні мережі супермаркетів - АТБ, Сільпо, ЕКО-маркет, Фуршет, Велика Кишеня. Порівняно з деякими з них, ТОВ «Таврія В» поступається за кількістю торгових точок, але вигравляє за рівнем обслуговування та диверсифікованим асортиментом. За оцінками експертів, компанія займає близько 15% ринку продуктового рітейлу в Україні.

Згідно з заявами керівництва, стратегічна мета ТОВ «Таврія В» – зберегти статус провідної національної мережі шляхом активного розширення та модернізації. Планується щорічно відкривати 15-20 нових торгових об'єктів у різних регіонах, а також реконструювати існуючі з метою підвищення продуктивності та покращення обслуговування клієнтів [33-35].

Таблиця 2.1

SWOT-аналіз конкурентоспроможності ТОВ «Таврія В»

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
Широкий асортимент товарів, висока якість обслуговування, власний імпорт і власні торгові марки, досвід роботи, розгалужена мережа	Недостатньо агресивне розширення порівняно з конкурентами, відносно висока імпортна складова товарів
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
Вихід в нові регіони, зростаючий попит на якісні продукти, розвиток онлайн-торгівлі	Загострення конкуренції, коливання курсів валют, нестабільність економіки та платоспроможного попиту

Джерело: створено автором.

Аналізуючи діяльність ТОВ «Таврія В» зауважимо, що наявність широкого спектру товарів дозволяє привертати різні категорії клієнтів і задовольняти їхні потреби. Якісне обслуговування створює позитивний досвід

для клієнтів і сприяє побудові довгострокових відносин з ними. Наявність власних імпортованих товарів і торгових марок дозволяє підприємству контролювати якість продукції та диференціювати її на ринку. Довгий досвід роботи в галузі дозволяє ефективно управляти бізнесом і реагувати на зміни на ринку. Наявність розгалуженої мережі точок продажу сприяє збільшенню охоплення аудиторії і забезпечує зручний доступ до продукції для споживачів. Відсутність агресивної стратегії розширення може призвести до втрати частки ринку і відставання від конкурентів. Залежність від імпортованих товарів може збільшувати витрати і підвищувати ризик зміни валютних курсів.

Можливість розширення бізнесу в нові регіони дозволяє збільшити обсяги продажів і розширити аудиторію. Підприємство може використати зростаючий попит на якісні продукти для збільшення виручки і підвищення конкурентоспроможності. Використання онлайн-торгівлі може допомогти розширити аудиторію та підвищити доступність продукції для клієнтів. Зі зростанням конкуренції може зменшуватися прибутковість бізнесу і підвищуватися тиск на ціни. Негативні зміни в курсах валют можуть призвести до збільшення витрат на імпортовані товари та зменшення прибутку. Нестабільність економічного середовища може призвести до зниження платоспроможного попиту та скорочення обсягів продажів.

Проаналізуємо фінансовий стан ТОВ «Таврія В» (табл. 2.2).

Дохід компанії збільшився на 186 864 000 грн. (12%), в 2023 році порівняно з 2022 роком, що свідчить про зростання продажів або підвищення цін на товари та послуги. Чистий прибуток компанії зменшився на 15 545 000 грн. (89%), в 2023 році порівняно з 2022 роком, це є результатом збільшення витрат або зменшення доходів.

Таблиця 2.2

Фінансові показники ТОВ «Таврія-В»

Фінансові показники	Значення, грн.			Динаміка	
	2023	2022	2021	Абс. відх., грн.	Темп приросту, %
Дохід	1 746 446 000	1 559 582 000	1 613 604 000	186 864 000	12
Чистий прибуток	1 995 000	17 540 000	48 743 000	-15 545 000	-89
Активи	5 881 290 000	5 460 069 000	5 138 424 000	421 221 000	8
Зобов'язання	2 427 781 000	2 240 435 000	567 041 000	187 346 000	8
Кількість працівників (чол.)	868	1001	1000	-133	-13

Джерело: складено автором за джерелом [36] на 01.01.2024 р.

Загальна вартість активів компанії зросла на 421 221 000 грн. (8%), в 2023 році порівняно з 2022 роком, що відображає придбання нового обладнання, нерухомості або інших активів. Загальна сума зобов'язань компанії зросла на 187 346 000 грн. (8%), в 2023 році порівняно з 2022 роком, це відображає нові боргові зобов'язання або непогашені попередні борги. Кількість працівників компанії зменшилася на 133 особи (13%), в 2023 році порівняно з 2022 роком, що є результатом оптимізації бізнес-процесів, автоматизації або інших змін в структурі персоналу.

Показники, що розраховуються на основі балансу підприємства, такі як активи, власний капітал, зобов'язання, використовуються для аналізу фінансового стану та оцінки ефективності діяльності підприємства.

Активи показують майно, яким володіє підприємство для здійснення своєї діяльності, їх склад, структура, динаміка аналізуються для оцінки ефективності використання ресурсів.

Власний капітал відображає частку власників у майні підприємства, його збільшення свідчить про фінансову стійкість і зміцнення економічного потенціалу, він використовується для розрахунку коефіцієнтів фінансової незалежності та платоспроможності.

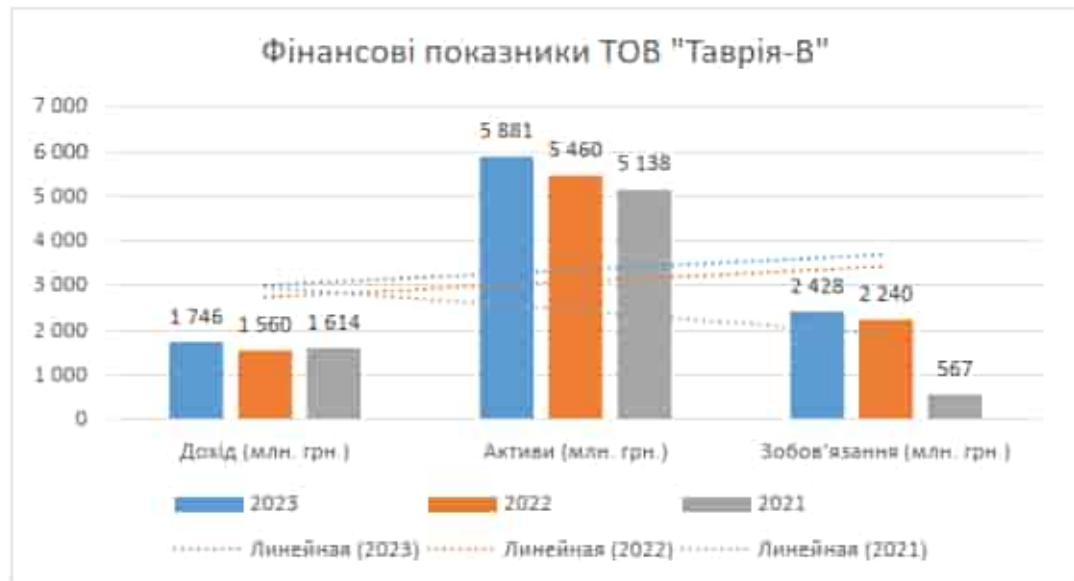

Рис. 2.1. Динаміка фінансових показників ТОВ «Таврія-В»

Джерело: складено автором.

Зобов'язання показують суму боргів підприємства перед третіми особами, аналіз їх складу і структури допомагає оцінити фінансові ризики, залежність від кредиторів, вони використовуються для розрахунку показників ліквідності та фінансової стійкості.

Аналіз цих показників дозволяє оцінити ефективність використання ресурсів підприємства, визначити фінансову стійкість, платоспроможність, ліквідність, виявити резерви підвищення прибутковості та рентабельності, спланувати подальшу діяльність і розвиток бізнесу.

Отже, показники активів, капіталу і зобов'язань є базовими для фінансового аналізу та прийняття управлінських рішень щодо поліпшення фінансового стану підприємства [40].

Загальні активи (5837584 в 2023 році порівняно з 5460069 в 2022 році) та пасиви (3414684 в 2023 році порівняно з 3039941 в 2022 році) зросли на +6,91% та +12,33% відповідно (табл.2.3). Це свідчить про розвиток підприємства та його збільшення обсягів діяльності. Порівняно з минулим роком, необоротні активи (3669951 в 2023 році порівняно з 3565753 в 2022 році) зросли на +2,93%, а оборотні активи (2167633 в 2023 році порівняно з

1894316 в 2022 році) зросли на +14,43%. Це свідчить про збільшення виробничих потужностей та розвиток бізнесу.

Таблиця 2.3

Балансові фінансові показники ТОВ «Таврія-В»

Фінансові показники	Значення, тис. грн.		Динаміка	
	2023	2022	Абс. відх., тис. грн.	Темп приросту, %
Необоротні активи	3669951	3565753	+ 104,2	2,9
Оборотні активи	2167633	1894316	+ 273,3	14,4
Активи	5837584	5460069	+ 377,5	6,9
Власний капітал	2422900	2420128	+ 2,8	0,1
Довгострокові зобов'язання	1155357	799506	+ 355,8	44,5
Поточні зобов'язання	2259327	2240435	+ 18,9	0,8
Зобов'язання	3414684	3039941	+ 374,7	12,3

Джерело: складено автором за ФІ Балансу підприємства.

Рис. 2.2. Динаміка балансових фінансових показників ТОВ «Таврія-В»

Джерело: складено автором.

Власний капітал практично залишився на тому ж рівні (2422900 в 2023 році порівняно з 2420128 в 2022 році), зі зростанням всього на +0,11%. Що свідчить про те, що компанія зберігає стабільність у фінансовій сфері.

Довгострокові зобов'язання значно зросли (+44,52%), що вказує на збільшення кредитної активності або інвестицій у розвиток. Поточні зобов'язання зросли на меншу величину (+0,84%), що свідчить про стабільний фінансовий стан компанії.

У цілому, збільшення активів та пасивів свідчить про позитивну динаміку розвитку підприємства, але ТОВ «Таврія-В» важливо уважно контролювати збільшення зобов'язань, щоб уникнути фінансових ризиків.

Таблиця 2.4

Показники фінансових результатів ТОВ «Таврія-В»

Фінансові показники	Значення, тис. грн.		Динаміка	
	2023	2022	Абс. відх., тис. грн.	Темп приросту, %
Чистий дохід	1559582	1748203	- 188,6	- 10,8
Собівартість	1481255	1729979	- 248,7	- 14,4
Валовий прибуток	78327	18224	+ 60,1	+ 329,7
Чистий прибуток	17540	2772	+ 14,8	+ 532,2

Джерело: складено автором за Ф2 Звіту про фінансові результати підприємства.

За 2023 рік чистий дохід склав 1559582 тис. грн, що на 10,79% менше, ніж у 2022 році, що зумовлено різними факторами, такими як зміни в ринкових умовах, збільшення конкуренції або зміни в стратегії ціноутворення.

За 2023 рік собівартість складала 1481255 тис. грн, що на 14,38% менше, ніж у 2022 році. Зниження собівартості свідчить про оптимізацію виробничих процесів або зниження витрат на виробництво.

Валовий прибуток за 2023 рік становив 78327 тис. грн, що на 329,73% більше, ніж у 2022 році. Значний ріст валового прибутку є результатом

підвищення цін на продукцію або збільшення обсягів продажів. Чистий прибуток за 2023 рік становив 17540 тис. грн, що на 532,22% більше, ніж у 2022 році. Значний ріст чистого прибутку свідчить про позитивну динаміку фінансових результатів підприємства.

Таким чином порівняно з попереднім роком, показники фінансової діяльності підприємства виявили позитивну динаміку.

Збільшення валового та чистого прибутку свідчить про покращення ефективності діяльності та можливу оптимізацію виробничих процесів. Зниження собівартості продукції може свідчити про впровадження більш ефективних технологій або оптимізацію витрат на виробництво. Це сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства на ринку. Значне зростання чистого прибутку є результатом успішної стратегії управління фінансами та ресурсами ТОВ «Таврія-В».

Незважаючи на деякі коливання у показниках, фінансовий стан ТОВ «Таврія-В» залишається стабільним і позитивним, що забезпечує йому конкурентну перевагу на ринку у майбутньому.

Розрахуємо коефіцієнти абсолютної та поточної ліквідності, коефіцієнт фінансової стійкості, рентабельність активів та власного капіталу (табл. 2.5).

Коефіцієнт абсолютної ліквідності відображає здатність підприємства швидко погасити свої поточні зобов'язання з наявних грошових ресурсів. Зазвичай нормальним вважається значення в діапазоні від 0,5 до 2. Значення менше 1 може вказувати на недостатню ліквідність. Коефіцієнт поточної ліквідності відображає, скільки грошових коштів підприємство може здобути з оборотних активів для погашення поточних зобов'язань. Зазвичай нормальним вважається значення близько до 2. Значення нижче 1 може вказувати на проблеми з погашенням поточних зобов'язань. Коефіцієнт фінансової стійкості відображає частку власних коштів у всьому капіталі підприємства та його здатність витримати фінансові труднощі. Зазвичай бажане значення близько до 1. Вищі значення свідчать про більшу фінансову стійкість. Рентабельність активів відображає, яку частку прибутку генерують

активи підприємства. Бажане значення дорівнює або перевищує середній рівень в галузі. Рентабельність власного капіталу вказує на те, яку частку прибутку генерує кожен гривня власного капіталу. Бажане значення зазвичай вище, ніж рівень банківських відсотків або середній рівень в галузі [3, 8, 15].

Таблиця 2.5

Розрахунок фінансових показників ТОВ «Таврія-В»

№	Показник	Формула розрахунку	2023	2022
1.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Гроші та їх еквіваленти / Поточні зобов'язання	$24906 / 2259327 = 0,011$	$23130 / 2240435 = 0,010$
2.	Коефіцієнт поточної ліквідності	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	$2167633 / 2259327 = 0,96$	$1894316 / 2240435 = 0,85$
3.	Коефіцієнт фінансової стійкості	(Власний капітал + Довгострокові зобов'язання) / Валюта балансу	$(2422900 + 1155357) / 5837584 = 0,615$	$(2420128 + 799506) / 5460069 = 0,591$
4.	Рентабельність активів	Чистий прибуток / Середньорічна вартість активів x 100%	$17540 / ((5837584 + 5460069)/2) \times 100\% = 0,32\%$	$2772 / ((5460069 + 5138424)/2) \times 100\% = 0,06\%$
5.	Рентабельність власного капіталу	Чистий прибуток / Середньорічний власний капітал x 100%	$17540 / ((2422900 + 2420128)/2) \times 100\% = 0,72\%$	$2772 / ((2420128 + 2406715)/2) \times 100\% = 0,11\%$

Джерело: складено автором

Коефіцієнти абсолютної та поточної ліквідності нижчі за нормативні значення, що вказує на проблеми з ліквідністю та ризики неплатоспроможності. Коефіцієнт абсолютної ліквідності знаходиться нижче нормативного значення 0,2-0,35 і становить лише 0,011 у 2023 році та 0,010 у 2022 році. Це свідчить про низьку платоспроможність підприємства та недостатність найліквідніших активів для термінового погашення поточних зобов'язань.

Таблиця 2.5

Основні фінансові показники ТОВ «Таврія-В»

№	Показник	Нормативне значення	2023	2022	Висновок
1.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2 - 0,35	0,011	0,010	Нижче норми, низька платоспроможність
2.	Коефіцієнт поточної ліквідності	1 - 2	0,96	0,85	Нижче норми, ризик неплатоспроможності
3.	Коефіцієнт фінансової стійкості	> 0,5	0,615	0,591	В межах норми, фінансово стійке
4.	Рентабельність активів	> 0 і зростання	0,32%	0,06%	Низька, але зростаюча ефективність
5.	Рентабельність власного капіталу	> 0 і зростання	0,72%	0,11%	Низька, але зростаюча дохідність

Джерело: складено автором.

Коефіцієнт поточної ліквідності також нижче рекомендованого рівня 1 - 2, складаючи 0,96 у 2023 році та 0,85 у 2022 році. Це вказує на ризик неплатоспроможності та нездатність підприємства своєчасно розраховуватись за рахунок оборотних активів. Коефіцієнт фінансової стійкості знаходиться в межах норми, що свідчить про фінансову стійкість підприємства у довгостроковій перспективі. Коефіцієнт фінансової стійкості перебуває в межах норми більше 0,5, зокрема 0,615 у 2023 році та 0,591 у 2022 році. Це означає, що підприємство є фінансово стійким і має достатній обсяг власного капіталу для покриття необоротних активів та частини оборотних.

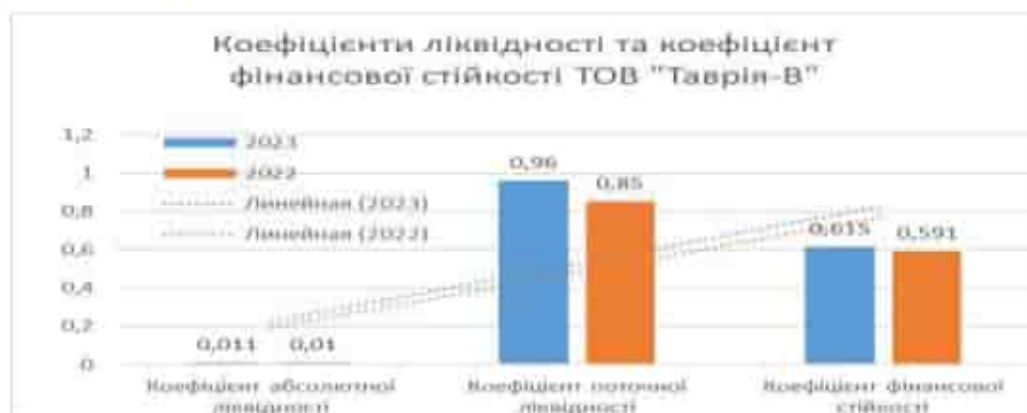

Рис. 2.3. Динаміка коефіцієнтів ліквідності та фінансової стійкості
ТОВ «Таврія-В»

Джерело: складено автором.

Показники рентабельності активів та власного капіталу є досить низькими, але демонструють позитивну динаміку зростання з 2022 по 2023 рік. ТОВ «Таврія-В» має нестійкий фінансовий стан через недостатню ліквідність і низьку рентабельність діяльності. Рентабельність активів є позитивною, але дуже низькою – 0,32% у 2023 році та 0,06% у 2022 році. Спостерігається зростання цього показника, однак ефективність використання активів залишається недостатньою. Рентабельність власного капіталу також має низькі значення 0,72% та 0,11% відповідно, але демонструє позитивну динаміку зростання. Це вказує на низьку дохідність вкладеного капіталу власників.

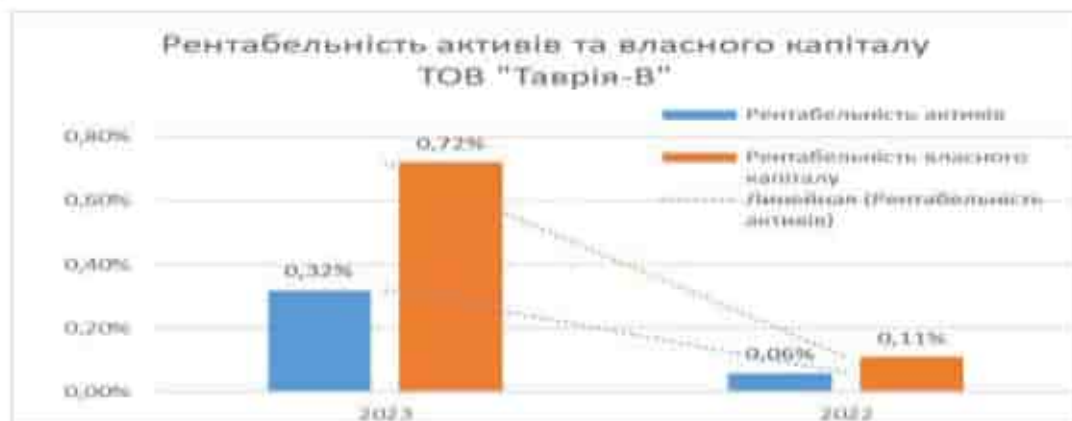

Рис. 2.4. Динаміка коефіцієнтів ліквідності та фінансової стійкості
ТОВ «Таврія-В»

Джерело: складено автором.

Загалом динаміка більшості показників є позитивною - вони зростають у 2023 році порівняно з 2022 роком. Проте значення коефіцієнтів ліквідності й рентабельності залишаються нижчими за норму. ТОВ «Таврія-В» необхідно вживати заходів для підвищення платоспроможності, ліквідності, ефективності використання активів та прибутковості діяльності. Разом з тим, ТОВ «Таврія-В» є фінансово стійким та демонструє поступове підвищення ефективності використання ресурсів. Для покращення фінансового стану необхідно вжити заходів щодо оптимізації оборотних активів та підвищення

прибутковості операційної діяльності. Проаналізуємо формування та використання грошових потоків цієї бізнес-структури.

2.2. Аналіз формування та використання грошових потоків бізнес-структури

Ефективне управління грошовими потоками є запорукою фінансової стабільності, платоспроможності та прибутковості будь-якого суб'єкта господарювання. Від того, наскільки збалансовані надходження та видатки грошових коштів залежить спроможність підприємства вчасно розраховуватись за зобов'язаннями, фінансувати поточну діяльність та інвестиційні проєкти.

Грошові потоки є ключовим елементом фінансового стану та діяльності будь-якої бізнес-структури. Вони відображають динаміку надходження та виплати грошових коштів, що має прямий вплив на платоспроможність, ліквідність, рентабельність та інші фінансові показники.

Аналіз грошових потоків є важливим інструментом для оцінки фінансового стану та діяльності компанії. Він дозволяє оцінити здатність компанії генерувати достатньо грошових коштів для покриття своїх зобов'язань та інвестування у майбутнє зростання. За допомогою різних методів аналізу та прогнозування, компанії можуть оптимізувати свої грошові потоки та управляти ризиками, що сприяє їхній загальній фінансовій стабільності [28, 29, 30].

Формування та використання грошових потоків бізнес-структури є ключовими процесами, які забезпечують її життєдіяльність та фінансову стійкість. Від ефективного управління рухом грошових коштів залежить спроможність підприємства виконувати зобов'язання, фінансувати поточну діяльність, інвестиційні проєкти та власний розвиток (табл. 2.6) [31, 32].

Таблиця 2.6

Формування та використання грошових потоків бізнес-структури

Етап аналізу	Опис	Методи	Показники	Використання
1. Аналіз руху грошових коштів за видами діяльності	Аналіз надходжень і видатків за операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю	Горизонтальний та вертикальний аналіз статей звіту про рух грошових коштів	Чистий рух грошових коштів за видами діяльності	Оцінка достатності грошових потоків за основними напрямками діяльності
2. Аналіз показників ефективності грошових потоків	Оцінка ефективності формування та використання грошових потоків	Розрахунок коефіцієнтів	Коефіцієнти достатності, ефективності, рентабельності, ліквідності грошових потоків	Виявлення проблемних ділянок в управлінні грошовими потоками
3. Факторний аналіз грошових потоків	Визначення факторів, що впливають на формування грошових потоків, та оцінка їх впливу	Кореляційно-регресійний аналіз, аналіз чутливості	Коефіцієнти еластичності, бета-коефіцієнти	Розуміння драйверів грошових потоків та можливостей управління ними
4. Планування та прогнозування грошових потоків	Розробка прогнозів надходжень і видатків грошових коштів та заходів з оптимізації	Методи екстраполяції, регресійного аналізу, експертних оцінок	Прогнозні значення грошових потоків	Забезпечення збалансованості та синхронізації грошових потоків
5. Управління дефіцитом/профіцитом грошових коштів	Розробка заходів для покриття дефіциту або ефективного використання тимчасово вільних коштів	Аналіз альтернативних джерел фінансування, оцінка вартості залучення капіталу	Показники вартості капіталу, строків окупності	Забезпечення платоспроможності та ліквідності
6. Оцінка ризиків грошових потоків	Ідентифікація та оцінка ризиків, пов'язаних з грошовими потоками	Методи якісного та кількісного аналізу ризиків	Ризик-метрики (Value at Risk, Expected Shortfall тощо)	Розробка заходів з мінімізації ризиків та їх впливу на грошові потоки

Джерело: складено автором.

Дослідження руху грошових коштів за видами діяльності спрямоване на аналіз потоків грошових ресурсів у бізнесі в залежності від його основних напрямків діяльності. Він передбачає систематичне вивчення і запис усіх грошових транзакцій, пов'язаних з операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю підприємства [31, 32].

Операційна діяльність – основне джерело генерування грошових ресурсів. Це надходження від реалізації продукції, товарів, послуг та інших операційних доходів.

Інвестиційна діяльність – грошові потоки від реалізації необоротних активів, фінансових інвестицій, отримання відсотків, дивідендів тощо.

Фінансова діяльність – залучення грошових коштів від емісії акцій, отримання кредитів та позик.

Використання грошових потоків відбувається у вигляді видатків, пов'язаних з операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю. Так операційна діяльність – виплати постачальникам, працівникам, сплата податків, відсотків за кредитами, інвестиційна діяльність включає в себе придбання необоротних активів, здійснення капітальних інвестицій та проведення фінансових інвестицій, а фінансова діяльність охоплює виплату дивідендів, погашення кредитів і позик, а також викуп акцій.

Збалансованість формування і використання грошових потоків забезпечує фінансову рівновагу підприємства, його платоспроможність та ліквідність. Профіцит грошових надходжень створює передумови для розширеного відтворення.

Ефективне управління грошовими потоками передбачає оптимізацію їх обсягів, складу і розподілу в розрізі видів діяльності відповідно до потреб підприємства. Синхронізація позитивних і негативних грошових потоків дозволяє уникнути дефіциту ліквідних коштів та підвищити рентабельність бізнесу [39].

Аналіз показників ефективності грошових потоків спрямований на визначення ефективності використання грошових потоків у бізнесі. Він

передбачає оцінку таких показників, як достатність грошових потоків для покриття поточних зобов'язань, рентабельність грошових потоків, їхню ліквідність та синхронізацію надходжень і витрат.

Факторний аналіз грошових потоків спрямований на вивчення факторів, які впливають на формування грошових потоків у бізнесі. Він передбачає ідентифікацію та оцінку впливу різних економічних, фінансових, соціальних та політичних чинників на рух грошових коштів.

Планування та прогнозування грошових потоків передбачає розробку планів і прогнозів щодо майбутнього руху грошових потоків у бізнесі. Він включає в себе використання різних методів прогнозування, таких як аналіз трендів, екстраполяція даних та сценарне моделювання.

Управління дефіцитом/профіцитом грошових коштів спрямований на прийняття рішень щодо збалансування позитивного та негативного грошових потоків у бізнесі. Він включає в себе розробку стратегій та заходів щодо покриття дефіциту грошових коштів або ефективного використання профіциту.

Оцінка ризиків грошових потоків передбачає ідентифікацію та оцінку ризиків, пов'язаних з формуванням та використанням грошових потоків у бізнесі. Він включає в себе аналіз потенційних загроз, розробку заходів щодо управління цими ризиками та оцінку їхнього впливу на фінансову стійкість підприємства [39].

Розглянемо рух грошових коштів ТОВ «Таврія-В» за операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю у 2023 році (табл. 2.7).

Таблиця 2.7.

Рух грошових коштів ТОВ «Таврія-В» за 2023 рік

Вид діяльності	Надходження (тис. грн.)	Видатки (тис. грн.)	Чистий рух
Операційна	2 404 376	2 549 763	-145 387
Інвестиційна	0	186 820	-186 820
Фінансова	9 722 684	9 374 859	347 825
Разом	12 127 060	12 111 442	15 618

Джерело: складено автором за ФЗ Рух грошових потоків.

Чистий рух грошових коштів від операційної діяльності був від'ємним (-145 387 тис. грн), що свідчить про нестачу надходжень від основної діяльності для покриття операційних витрат. Інвестиційна діяльність також мала від'ємне сальдо (-186 820 тис. грн) через значні витрати на придбання необоротних активів. Позитивне сальдо фінансової діяльності (+347 825 тис. грн) пояснюється залученням позикових коштів для фінансування операційної та інвестиційної діяльності.

Таблиця 2.8.

Розрахунок коефіцієнтів руху грошових коштів
ТОВ «Таврія-В» за 2023 рік

Коефіцієнт	Формула розрахунку	Розрахунок для ТОВ "Таврія-В"	Значення
Достатності чистого грошового потоку	$(\text{ЧП операційної діяльності} + \text{Амортизація}) / \text{Інвестиційні видатки}$	$(195\,698 + 173\,725) / 186\,820$	1,98
Ефективності грошових потоків	$\text{ЧП операційної діяльності} / (\text{Видатки операційної діяльності} + \text{Видатки інвестиційної діяльності})$	$195\,698 / (2\,549\,763 + 186\,820)$	0,54
Рентабельності операційного грошового потоку	$\text{ЧП операційної діяльності} / \text{Виручка від реалізації}$	$195\,698 / 1\,817\,663$	10,8%

Джерело: складено автором за ФЗ Рух грошових потоків.

Коефіцієнт достатності чистого грошового потоку показує, чи внутрішніх джерел (чистий прибуток та амортизація) достатньо для фінансування інвестиційних видатків. Значення більше 1 свідчить про достатність. Значення цього показника більше за одиницю (1,98), що свідчить про те, що ТОВ «Таврія-В» має достатні ресурси для покриття інвестиційних видатків з власних грошових потоків та амортизації. Це позитивний сигнал, що говорить про стабільність фінансового стану ТОВ «Таврія-В» та її здатність до самостійного фінансування інвестицій. Коефіцієнт ефективності грошових потоків відображає, наскільки ефективно компанія використовує

сукупні грошові ресурси. Значення менше 1 вказує на неефективність. Значення цього показника (0,54) вказує на те, що на кожну гривню, витрачену на операційну та інвестиційну діяльність, припадає лише 54 копійки грошового потоку. Це свідчить про те, що ТОВ «Таврія-В» може оптимізувати свої витрати та ефективніше використовувати свої ресурси для отримання більшого обсягу грошових потоків. Коефіцієнт рентабельності операційного грошового потоку демонструє рівень віддачі від операційних грошових надходжень порівняно з виручкою від реалізації. Значення цього показника (10,8%) показує, що чистий грошовий потік операційної діяльності становить 10,8% від загальної виручки від реалізації. Це може свідчити про ефективне управління операційною діяльністю ТОВ «Таврія-В» та її здатність до генерації прибуткових грошових потоків. Загалом, на основі цих показників можна зробити висновок, що фінансове становище ТОВ «Таврія-В» в цілому є стабільним, але існують можливості для оптимізації витрат та підвищення ефективності використання грошових ресурсів.

Проаналізуємо грошові потоки ТОВ «Таврія-В» за запропонованими етапами (табл. 2.9).

ТОВ «Таврія-В» має від'ємний рух грошових коштів від операційної діяльності, що може свідчити про проблеми зі збутом товарів або неефективне управління оборотними активами. Інвестиції в необоротні активи призвели до від'ємного руху грошових коштів від інвестиційної діяльності. Позитивний рух грошових коштів від фінансової діяльності свідчить про здатність компанії залучати зовнішні фінансові ресурси.

Коефіцієнт достатності чистого потоку вказує на те, що ТОВ «Таврія-В» може фінансувати свої інвестиційні витрати за рахунок власних грошових потоків та амортизації. Коефіцієнт ефективності показує, що ТОВ «Таврія-В» не використовує свої грошові ресурси ефективно.

Таблиця 2.9

Грошові потоки ТОВ «Таврія-В» за 2023 рік

Етап аналізу	Аналіз грошових потоків ТОВ «Таврія-В»
1. Аналіз руху грошових коштів за видами діяльності	– Чистий рух від операційної діяльності від'ємний (-145 387 тис. грн), що свідчить про нестачу операційних надходжень для покриття витрат; – Від'ємний рух від інвестиційної діяльності (-186 820 тис. грн) через значні інвестиції в необоротні активи; – Позитивний рух від фінансової діяльності (+347 825 тис. грн) завдяки залученню позикових коштів
2. Аналіз показників ефективності грошових потоків	– Коефіцієнт достатності чистого потоку 1,98 (>1) – внутрішніх джерел достатньо для фінансування інвестицій; – Коефіцієнт ефективності 0,54 (<1) – неефективне використання грошових коштів; – Рентабельність операційного потоку 10,8% - низький рівень
3. Факторний аналіз грошових потоків	Для ТОВ «Таврія-В» факторний аналіз можна здійснити шляхом побудови багатофакторної регресійної моделі, де результативною ознакою буде чистий грошовий потік від операційної діяльності, а факторними - обсяги реалізації, витрати на оплату праці, вартість сировини та матеріалів, курси валют тощо.
4. Планування та прогнозування грошових потоків	Використовуючи методи експоненційного згладжування, компанія може спрогнозувати надходження і видатки грошових коштів на наступні періоди з урахуванням виявлених тенденцій. Прогнози дозволять оптимізувати управління грошовими потоками.
5. Управління дефіцитом/профіцитом грошових коштів	Для покриття дефіциту операційного потоку «Таврія-В» необхідно оптимізувати оборотні активи (запаси і дебіторську заборгованість), а також підвищити ефективність збутової діяльності; – Диверсифікувати джерела фінансування інвестицій, залучаючи лізинг, інвестиційні кредити тощо; – Тимчасово вільні кошти від фінансової діяльності доцільно спрямовувати на погашення існуючих кредитів
6. Оцінка ризиків грошових потоків	– Ключові ризики для «Таврія-В»: кредитний ризик (значний обсяг позикових коштів), ризик ліквідності (від'ємний операційний потік), валютний ризик (імпорт товарів); – Для управління виявленими ризиками пропонується хеджувати валютні ризики, оптимізувати структуру капіталу для зниження кредитного навантаження, впровадити ефективну систему управління ліквідністю

Джерело: складено автором.

Рентабельність операційного потоку вказує на низький рівень прибутковості операційної діяльності ТОВ «Таврія-В». Для більш детального аналізу рекомендується використання багатофакторної регресійної моделі з

врахуванням різноманітних факторів, що впливають на рух грошових потоків ТОВ «Таврія-В».

Перейдемо до оцінки ефективності системи управління грошовими потоками, яка потрібна для того, щоб з'ясувати, наскільки добре компанія керує своїми фінансами. Це допомагає виявити сильні та слабкі сторони в управлінні грошовими потоками, зрозуміти, чи вдається ефективно використовувати грошові ресурси та приймати вчасні та обґрунтовані фінансові рішення. Такий аналіз може виявити можливості для покращення управління фінансовими ресурсами та зменшення фінансових ризиків.

2.3. Оцінка ефективності системи управління грошовими потоками

Ефективне управління грошовими потоками є одним із найважливіших факторів успіху бізнесу. Воно дозволяє оптимізувати використання грошових коштів, мінімізувати фінансові ризики та максимізувати чистий прибуток.

Ефективне управління грошовими потоками дозволяє використовувати готівку якомога ефективніше для досягнення цілей бізнесу, мінімізувати фінансові ризики, максимізувати чистий прибуток, збільшити рентабельність. Оцінка ефективності грошових потоків – це процес аналізу руху грошових коштів в бізнесі, який має на меті визначення того, наскільки ефективно компанія управляє своїми фінансовими ресурсами. Цей аналіз включає в себе оцінку надходжень і витрат грошових коштів, а також їх розподіл за різними видами діяльності, такими як операційна, інвестиційна та фінансова.

Рис. 2.5. Оцінка та стратегічне управління грошовими потоками

Джерело: створено автором.

Грошові потоки дозволяють компанії визначити, чи є у них достатньо грошових ресурсів для покриття поточних зобов'язань, таких як оплата постачальників та робітників.

Оцінка грошових потоків допомагає бізнесу приймати рішення щодо інвестування в нові проєкти або розвиток існуючих. Це дозволяє забезпечити належне фінансування та максимізувати доходи.

Грошові потоки є важливим показником фінансової стабільності компанії. Позитивні грошові потоки свідчать про здорову фінансову ситуацію, тоді як негативні можуть бути ознакою проблем. Шляхом аналізу грошових потоків компанія може визначити потенційні ризики та прийняти заходи щодо їх зменшення або уникнення.

Оцінка ефективності грошових потоків допомагає бізнесу розробляти стратегічні плани та цілі на майбутнє, щоб забезпечити стійкий розвиток та успіх.

Оцінка ефективності системи управління грошовими потоками включає в себе аналіз різних аспектів фінансової діяльності підприємства, спрямованих на забезпечення ефективного руху грошових коштів та максимізацію їх використання [41].

Основні методи оцінки ефективності управління грошовими потоками включають горизонтальний та вертикальний аналіз.

Горизонтальний аналіз використовується для порівняння грошових потоків протягом різних періодів часу. Він допомагає виявити тенденції та зміни в русі коштів.

Вертикальний аналіз використовується для аналізу структури грошових потоків, порівнюючи різні складові грошового потоку відносно загального обсягу. Він допомагає визначити, звідки надходять і куди йдуть гроші.

Оцінка ефективності управління грошовими потоками також залежить від ряду ключових показників, таких як ліквідність грошових потоків, структура грошового потоку, періодів обороту дебіторської та кредиторської заборгованості тощо [22]. Ефективність управління грошовими потоками може значно варіюватися в залежності від специфіки діяльності підприємства та його фінансової стратегії. Проаналізуємо рух грошових потоків для ТОВ «Таврія-В» за 2023 рік (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Рух грошових засобів за видами діяльності (горизонтальний аналіз)

Показники (тис. грн)	Було на початок 2023 року	Залишок на кінець 2023 року	Зміни за 2023 рік
Залишок грошових засобів на початок	23130	24906	+1776
Рух грошових засобів по операційній діяльності			
Надходження	2842530	2405379	-437151
Видатки	3013382	2550766	-462616
Чистий рух	-170852	-145387	+25465
Рух грошових засобів по інвестиційній діяльності			
Надходження	0	0	0
Видатки	0	186820	+186820
Чистий рух	0	-186820	-186820
Рух грошових засобів по фінансовій діяльності			
Надходження	362026	9715045	+9353019
Видатки	189398	9374859	+9185461
Чистий рух	172628	340186	+167558
Чистий рух грошових засобів	1776	7979	+6203
Залишок грошових засобів на кінець	24906	23130	-1776

Джерело: складено автором за ФЗ Рух грошових потоків.

Позитивний рух грошових засобів (+6203 тис. грн) вказує на те, що компанія змогла збільшити свій залишок грошових коштів протягом року. Однак, рух грошових засобів по операційній та інвестиційній діяльності був від'ємним, що може вказувати на те, що ТОВ «Таврія-В» могла стикатися з проблемами в управлінні грошовими потоками та витратами.

Позитивний рух грошових засобів по фінансовій діяльності свідчить про успішне залучення додаткових фінансових ресурсів або оптимізацію фінансових операцій. Загальний аналіз показує, що ТОВ «Таврія-В» може мати проблеми з ефективним управлінням грошовими потоками в операційній та інвестиційній діяльності, але успішно залучає додаткові фінансові ресурси через фінансову діяльність.

Основні надходження грошових коштів компанії становлять інші надходження (59,9%) і отримання кредитів (21,4%) свідчить про успішне фінансування та додаткові джерела доходу.

Таблиця 2.11

Вертикальний аналіз приходів і відтоків грошових коштів

Показники	Сума, тис. грн.	Частка, %
1. Надходження від:		
– реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1817663	18,7%
– отримання кредитів	2076035	21,4%
– інші надходження	5785209	59,9%
Всього надходжень	9678907	100%
2. Витрачання грошових засобів:		
– на оплату товарів	2290425	24,5%
– на оплату праці	73027	0,8%
– на оплату відсотків	150311	1,6%
– інші витрачання	6919796	73,1%
Всього використання грошових коштів	9433559	100%
3. Зміни грошових засобів	245348	

Джерело: складено автором за ФЗ Рух грошових потоків.

Найбільшими витратами є інші витрачання (73,1%) та оплата товарів (24,5%), що може вказувати на різноманітні види витрат, включаючи оплату

послуг, витрати на обладнання тощо. Зміни грошових засобів складають 245348 тис. грн, що може свідчити про певні зміни в фінансовому стані компанії протягом року. Цей аналіз дозволяє керівництву отримати уявлення про структуру надходжень та витрат грошових коштів компанії.

Таким чином в ТОВ «Таврія-В» за 2023 рік спостерігається позитивна тенденція щодо зростання чистого руху грошових коштів на 6203 тис. грн. порівняно з попереднім періодом.

Операційна діяльність генерує від'ємний грошовий потік, проте в порівнянні з попереднім періодом він покращився на 25465 тис. грн. Значно зросли видатки на інвестиційну діяльність – на 186820 тис. грн, що може свідчити про розширення інвестиційних програм. Фінансова діяльність є основним джерелом надходжень грошових коштів із зростанням на 9353019 тис. грн. У структурі надходжень домінують інші надходження (59,9%), тоді як від операційної діяльності надійшло лише 18,7%. Найбільша частка витрат (73,1%) припадає на інші невизначені витрачання. Тому необхідно оптимізувати структуру грошових потоків, збільшуючи надходження від операційної діяльності та зменшуючи інші неопераційні витрати.

Отже, оцінка ефективності грошових потоків є важливим інструментом управління фінансами для будь-якої бізнес-структури, оскільки вона дозволяє компанії зберігати фінансову стабільність, планувати розвиток та ефективно використовувати свої ресурси.

Висновки до розділу 2

1. ТОВ "Таврія-В" – провідна національна мережа супермаркетів із широкою географією присутності та диверсифікованим асортиментом товарів. Компанія демонструє позитивну динаміку зростання доходів і прибутковості, однак має недостатню ліквідність (коефіцієнт поточної ліквідності 0,96) та низьку рентабельність активів (0,32% у 2023 році).

2. Аналіз формування та використання грошових потоків ТОВ "Таврія-В" за 2023 рік виявив від'ємний чистий рух грошових коштів від операційної (-

145 387 тис. грн.) та інвестиційної (-186 820 тис. грн.) діяльності, компенсований позитивним потоком від фінансової діяльності (+347 825 тис. грн.). Коефіцієнт ефективності грошових потоків 0,54 свідчить про неефективне їх використання.

3. Оцінка ефективності системи управління грошовими потоками засвідчила позитивну тенденцію зростання чистого грошового потоку на 6203 тис. грн. у 2023 році. Проте переважання інших надходжень (59,9%) над операційними (18,7%) та високий рівень невизначених витрат (73,1%) вказують на необхідність оптимізації структури грошових потоків.

4. Для підвищення ефективності управління грошовими потоками ТОВ «Таврія-В» необхідно здійснити комплекс заходів: оптимізувати оборотні активи та витрати, поліпшити ефективність збутової діяльності, диверсифікувати залучення інвестицій, впровадити систему управління ліквідністю та мінімізувати виявлені фінансові ризики (кредитний, ліквідності, валютний).

РОЗДІЛ 3.

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ БІЗНЕС-СТРУКТУРИ

3.1. Розробка заходів щодо оптимізації грошових потоків

Оптимізація грошових потоків - це комплексний процес, спрямований на максимізацію чистого грошового потоку компанії протягом певного періоду. Це досягається шляхом прискорення надходження грошових коштів, уповільнення виплат, зниження витрат тобто скорочення часу, необхідного для отримання оплати за товари та послуги; збільшення часу, протягом якого компанія може відкладати платежі постачальникам, кредиторам та іншим контрагентам; економія коштів на всіх етапах діяльності компанії.

При оптимізації грошових потоків компанія має більше готівки для покриття своїх поточних зобов'язань та інвестування в ріст, менше позичає коштів, що економить на процентних платежах, стає більш стійкою до економічних коливань та може отримувати більший прибуток, роблячи більш ефективне використання своїх коштів [18, 26, 27].

Тобто перевагами оптимізації грошових потоків є підвищення ліквідності, зниження витрат на фінансування, покращення фінансової стійкості та збільшення прибутку.

Перший крок до оптимізації грошових потоків - це їх аналіз. Це включає вивчення історичних даних про надходження та виплати грошових коштів, а також прогнозування майбутніх грошових потоків.

Для аналізу грошових потоків можна використовувати різні методи, такі як методи прямого і непрямого потоків, бюджетування грошових потоків. Метод прямого потоку показує грошові потоки від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Метод непрямого потоку показує, як чистий

прибуток був перетворений у чистий грошовий потік за допомогою коригувань негрошових статей у звіті про прибутки та збитки. Бюджетування грошових потоків є процес прогнозування майбутніх грошових потоків на основі очікуваних надходжень та виплат.

Дебіторська заборгованість – це сума грошей, яку боржники винні компанії. Чим довше дебіторська заборгованість залишається непогашеною, тим більше ризикує компанія втратити ці кошти.

Для управління дебіторською заборгованістю використовуємо встановлення чітких кредитних політик, ефективний процес стягнення заборгованості, використання факторингу тощо. Так встановлення чітких кредитних політик повинно визначати, кому буде надано кредит, на які терміни та на яких умовах. Ефективний процес стягнення заборгованості повинен включати регулярне нагадування боржникам про їхні зобов'язання та вжиття заходів щодо стягнення простроченої заборгованості. Факторинг - це процес продажу дебіторської заборгованості факторинговій компанії. Це може допомогти компанії отримати готівку негайно, але зазвичай призводить до зниження суми, яку отримає компанія.

Запаси – це товари, які компанія планує продати. Надлишок запасів - це ситуація, коли компанія має більше товарів, ніж їй потрібно для продажу протягом певного періоду часу. Оптимізація рівня запасів - це важливий аспект управління грошовими потоками та загальної фінансової стійкості компанії.

Кредиторська заборгованість – це сума грошей, яку компанія винна своїм кредиторам. Чим довше кредиторська заборгованість залишається непогашеною, тим більше ризикує компанія зіпсувати свої стосунки з кредиторами.

Для управління кредиторською заборгованістю використовують переговори з кредиторами, факторинг (процес продажу кредиторської заборгованості факторинговій компанії).

Планування інвестицій – це процес визначення того, куди компанія повинна інвестувати свої кошти. Важливо інвестувати в активи, які принесуть компанії найвищу віддачу на інвестиції.

При плануванні враховують очікувану прибутковість інвестицій, ризик інвестицій, ліквідність інвестицій.

Факторинг – це процес продажу дебіторської заборгованості або кредиторської заборгованості факторинговій компанії. Факторинг може допомогти компаніям отримати готівку негайно, але зазвичай призводить до зниження суми, яку отримає компанія, або до збільшення витрат на обслуговування заборгованості. Факторинг може бути корисним для компаній, які мають велику кількість дебіторської або кредиторської заборгованості, потребують готівки негайно і мають проблеми зі стягненням дебіторської заборгованості.

Дисконтування векселів – це процес продажу векселів банку або іншій фінансовій установі до настання терміну їх погашення. Це може допомогти компаніям отримати готівку негайно, але зазвичай призводить до зниження суми, яку отримає компанія.

Дисконтування векселів може бути корисним для компаній, які мають векселі, які їм потрібно погасити негайно, потребують готівки негайно та не мають доступу до інших джерел фінансування.

Лізинг – це форма фінансування, при якій компанія орендує актив протягом певного періоду часу. Лізинг може бути корисним для компаній, які не хочуть або не можуть купувати активи, потребують активів негайно та хочуть зберегти капітал.

Гранти та субсидії – це кошти, які надаються урядами або некомерційними організаціями. Гранти та субсидії можуть бути корисним джерелом фінансування для компаній, які розробляють нові продукти або послуги, розширюють свою діяльність та створюють робочі місця.

Краудфандинг – це процес збору коштів у великої кількості людей, зазвичай через Інтернет. Краудфандинг може бути корисним для компаній, які

потребують фінансування для нових проектів або продуктів, хочуть залучити нових клієнтів та будувати спільноту навколо свого бренду.

Використання первинного публічного розміщення акцій – це процес продажу акцій компанії на публічному ринку. Його використовують компанії, що потребують значних коштів для розширення, хочуть підвищити свою ліквідність та збільшити свою ринкову капіталізацію.

Боргове фінансування – це процес запозичення коштів у кредиторів, таких як банки або інвестиційні фонди. Боргове фінансування може бути корисним для компаній, які потребують значних коштів для фінансування своєї діяльності, не хочуть розлучатися з власністю та мають сильний кредитний рейтинг [26, 20, 27, 28].

Важливо зазначити, що не всі з цих заходів будуть доречними для кожної компанії. Найкращий спосіб оптимізувати грошові потоки компанії – це ретельно проаналізувати її фінансову ситуацію та потреби та вибрати ті заходи, які будуть найбільш ефективними. Тому краще постійно моніторити свої грошові потоки та виявляти потенційні проблеми та вжити заходів для їх вирішення; використовувати програмне забезпечення для управління грошовими потоками, що допоможе автоматизувати багато завдань, пов'язаних з управлінням грошовими потоками, та отримати більш глибоке розуміння своїх грошових потоків і навчати своїх співробітників основам управління грошовими потоками задля прийняття кращих рішень, які впливають на грошові потоки компанії.

Оптимізація грошових потоків – це постійний процес, який потребує постійної уваги та зусиль. Інвестуючи час і ресурси в оптимізацію своїх грошових потоків, компанії можуть покращити свою ліквідність, знизити витрати та підвищити свою прибутковість.

Ефективне управління грошовими потоками є ключовим фактором для забезпечення фінансової стійкості та успішного розвитку будь-якої компанії. Тому запропонуємо розробку SWOT-матриці заходів щодо оптимізації

грошових потоків для ТОВ «Таврія В» на основі попередніх розрахунків та заходів щодо оптимізації грошових потоків.

Таблиця 3.1

SWOT-матриця впровадження заходів оптимізації грошових
потоків ТОВ «Таврія В»

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
Достатність внутрішніх джерел для фінансування інвестицій. Позитивна динаміка чистого грошового потоку. Широка географія присутності та розгалужена мережа.	Від'ємний грошовий потік від операційної діяльності. Неефективне використання грошових ресурсів. Недостатня ліквідність. Переважаючі неопераційні надходжень і витрат.
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
Оптимізація оборотних активів і витрат. Підвищення ефективності збутової діяльності. Диверсифікація залучення інвестицій. Впровадження системи управління ліквідністю.	Фінансові ризики (кредитний, ліквідності, валютний). Посилення конкуренції. Нестабільність економіки та попиту. Коливання курсів валют.

Джерело: створено автором.

ТОВ «Таврія В», незважаючи на наявність сильних сторін, таких як достатність внутрішніх джерел фінансування та позитивна динаміка чистого грошового потоку, стикається з певними викликами, пов'язаними з неефективним використанням грошових ресурсів, недостатньою ліквідністю та переважанням неопераційних надходжень і витрат. Результати аналізу SWOT свідчать про те, що ТОВ «Таврія В» має значний потенціал для покращення своєї фінансової стійкості та ефективності управління грошовими потоками. Тому рекомендуємо ТОВ «Таврія В» наступні заходи з оптимізації грошових потоків:

1. Оптимізація оборотних активів – мінімізація запасів, скорочення дебіторської заборгованості, ефективне використання вільних коштів.
2. Підвищення ефективності операційної діяльності – оптимізація витрат, зростання продуктивності праці, покращення логістики.
3. Збільшення обсягів реалізації – активізація маркетингових зусиль, розширення каналів збуту, вихід на нові ринки.

4. Диверсифікація залучення інвестицій – розширення кредитного портфелю, залучення лізингу, пошук інвесторів.

5. Хеджування валютних ризиків - використання похідних фінансових інструментів для страхування валютних ризиків.

6. Контроль та мінімізація фінансових ризиків – оптимізація структури капіталу, управління ліквідністю, лімітування кредитних ризиків.

Впровадження вищезазначених заходів оптимізації грошових потоків може допомогти ТОВ «Таврія В» значно покращити свою фінансову стійкість, знизити ризики та створити більш стійку основу для майбутнього зростання.

Однак оптимізація грошових потоків неможлива без чіткої та ефективної організаційної структури управління нпмп.

3.2. Удосконалення організаційної структури управління грошовими потоками

Ефективне управління грошовими потоками є ключовим фактором для забезпечення фінансової стійкості та успішного розвитку будь-якої організації. Цей процес передбачає чітку організаційну структуру, яка ґрунтується на сучасних методах та інструментах управління. Удосконалення цієї структури дозволяє оптимізувати грошові потоки, підвищити ліквідність, знизити ризики та створити більш стійку основу для фінансового зростання. [30, 32]. Продемонструємо графічно основні етапи процесу удосконалення організаційної структури управління грошовими потоками бізнес-структур.

Рис. 3.1. Етапи процесу управління грошовими потоками
Джерело: створено автором.

Таблиця 3.2

Етапи процесу удосконалення організаційної структури управління грошовими потоками

№	Етап	Характеристика
1.	Аналіз існуючої структури	Оцінка поточних процесів та процедур управління грошовими потоками. Виявлення недоліків та вузьких місць. Аналіз кваліфікації персоналу.
2.	Розробка нової структури	Визначення відповідальних осіб та розподіл обов'язків. Створення чітких процесів та процедур. Впровадження системи звітності та моніторингу.
3.	Впровадження сучасних інструментів	Використання спеціалізованого програмного забезпечення. Впровадження автоматизованих систем прогнозування. Використання електронних платіжних систем.
4.	Навчання персоналу	Організація навчальних програм та тренінгів. Підвищення кваліфікації у фінансовому менеджменті. Навчання використанню нового програмного забезпечення.
5.	Моніторинг та оцінка	Регулярний моніторинг показників ефективності. Аналіз відхилень та коригувальні заходи. Безперервне вдосконалення процесів.

Джерело: створено автором.

Удосконалення організаційної структури управління грошовими потоками є комплексним процесом, який передбачає низку ключових етапів.

По-перше, необхідно здійснити детальне вивчення всіх етапів управління грошовими потоками, включаючи бюджетування, планування,

прогнозування, контроль дебіторської та кредиторської заборгованості, здійснення платежів та звітність. Це дозволить визначити проблемні зони, що негативно впливають на ефективність управління, такі як неефективні процеси, застарілі інструменти, недостатня координація між підрозділами, низький рівень кваліфікації персоналу. Наступним кроком є оцінка знань, навичок та досвіду співробітників, задіяних в управлінні грошовими потоками. Це допоможе визначити потреби у навчанні та розвитку фахівців для підвищення їхньої кваліфікації. Важливим аспектом є чітке розмежування відповідальності за різні аспекти управління грошовими потоками, наприклад, за бюджетування, планування, прогнозування, контроль заборгованості, здійснення платежів, звітність. Для кожного етапу мають бути розроблені детальні інструкції задля забезпечення узгодженості дій. Невід'ємною складовою ефективною системи управління є створення механізму регулярного звітування про показники грошових потоків. Це дозволить відстежувати ефективність роботи, своєчасно виявляти проблеми та приймати відповідні управлінські рішення.

На сучасному етапі розвитку цифрових технологій важливим є впровадження спеціалізованого програмного забезпечення для автоматизації завдань управління грошовими потоками, покращення прогнозування та планування, аналітики даних. Доцільним є також використання автоматизованих систем для прогнозування та планування руху коштів, електронних платіжних систем, онлайн-банкінгу.

Завершальним етапом є проведення регулярних навчальних програм та тренінгів для персоналу з метою підвищення їх кваліфікації у сфері фінансового менеджменту, бухгалтерського обліку, роботи з відповідним програмним забезпеченням. Лише інтегрована реалізація вказаних заходів забезпечить підвищення ефективності організаційної структури та системи управління грошовими потоками підприємства [10, 23, 24].

Для ефективного управління грошовими потоками ТОВ «Таврія В» доцільно вдосконалити організаційну структуру шляхом:

1. Створення спеціалізованого підрозділу з управління грошовими потоками, який би консолідував та координував всі грошові операції в

компанії. Цей підрозділ міг би очолювати фінансовий директор або головний бухгалтер.

2. Розробки та впровадження політики управління грошовими потоками, яка би регламентувала процеси планування, організації, мотивації та контролю руху грошових коштів.

3. Посилення вертикальної та горизонтальної інтеграції між підрозділами, задіяними в формуванні грошових потоків (фінанси, бухгалтерія, збут, логістика, закупівлі тощо).

4. Впровадження сучасних інформаційних систем казначейського обліку та управління ліквідністю для оперативного контролю грошових надходжень та витрат.

5. Створення системи грошових бюджетів, ключових показників ефективності (KPI) та мотивації персоналу відповідно до успішного виконання бюджетних завдань.

6. Періодичний аналіз грошових потоків, ідентифікація "вузьких місць" та розробка коригувальних заходів для оптимізації грошових потоків.

7. Залучення висококваліфікованих фінансових фахівців з управління грошовими потоками та казначейства.

Удосконалена організаційна структура управління грошовими потоками в ТОВ «Таврія В» має забезпечити централізацію, координацію та контроль руху коштів, а також сприяти оптимізації грошових потоків компанії. А впровадження сучасних інструментів управління грошовими потоками може допомогти компаніям, у тому числі ТОВ «Таврія В» значно покращити свою фінансову стійкість, знизити ризики та створити більш стійку основу для майбутнього зростання.

Рис. 3.2. Блок-схема процесу оптимізації УТП

Джерело: створено автором.

Для розрахунку ефективності оптимізації управління грошовими потоками скористаємось наступними формулами:

1. Економія від скорочення періоду інкасації дебіторської заборгованості:

$$\text{Економія} = (\text{Період до оптимізації} - \text{Період після оптимізації}) \times \text{Річний обсяг продажів} / 365 \text{ днів}$$

2. Економія від зменшення періоду відстрочки кредиторської заборгованості:

$$\text{Економія} = (\text{Період до оптимізації} - \text{Період після оптимізації}) \times \text{Річний обсяг закупівель} / 365 \text{ днів}$$

3. Зменшення втрат від іммобілізації грошових коштів:

$$\text{Економія} = \text{Частка іммобілізованих коштів} \times \text{Обсяг надходжень} \times (\text{Період до оптимізації} - \text{Період після оптимізації}) \times \text{Ставка (в частках)}$$

4. Економія витрат на обслуговування кредитів:

$$\text{Економія} = \text{Вивільнені оборотні кошти} \times \text{Ставка кредиту}$$

Оцінка ефективності оптимізації процесу управління грошовими потоками в ТОВ «Таврія В»:

1. Завдяки посиленому контролю та оптимізації процесів вдається скоротити середній період інкасації з 60 днів до 45 днів при річному обсязі продажів 100 млн грн, то економія становитиме:

$$(60 \text{ дні} - 45 \text{ дні}) \times 100 \text{ млн. грн.} / 365 \text{ дні} = 4,11 \text{ млн. грн.}$$

2. Завдяки впровадженню системи грошових бюджетів та ефективного казначейства вдалося скоротити середній період погашення кредиторської заборгованості з 75 днів до 60 днів при річному обсязі закупівель 60 млн. грн.: $(75 \text{ дні} - 60 \text{ дні}) \times 60 \text{ млн. грн.} / 365 \text{ дні} = 1,64 \text{ млн. грн.}$

3. Якщо раніше 10% від надходжень (100 млн. грн.) зберігалися на рахунках без руху в середньому 15 днів, а після оптимізації системи цей період скоротився до 5 днів при ставці 10% річних:

$$10 \text{ млн. грн.} \times 0,1 \times (15 \text{ дні} - 5 \text{ дні}) / 365 \text{ дні} = 0,027 \text{ млн. грн.}$$

4. Оптимізація дозволила вивільнити 5 млн. грн., які компанія зможе спрямувати на погашення кредиту під 18% річних:

$$5 \text{ млн. грн.} \times 0,18 = 0,9 \text{ млн. грн. економії відсотків}$$

Сумарна оцінка ефективності: $4,11 + 1,64 + 0,027 + 0,9 = 6,677 \text{ млн. грн.}$ очікуваної економії від заходів з оптимізації управління грошовими потоками в ТОВ «Таврія В».

Таблиця 3.3

Розрахунок ефективності ТОВ «Таврія В»

Показник	До оптимізації	Після оптимізації	Економія
Період інкасації дебіторської заборгованості, днів	60	45	4,11 млн. грн.
Період відстрочки кредиторської заборгованості, днів	75	60	1,64 млн. грн.
Період іммобілізації грошових коштів, днів	15	5	0,027 млн. грн.
Вивільнені оборотні кошти, млн грн	-	5,0	0,9 млн. грн.
Сумарна економія			6,677 млн. грн.

Джерело: створено автором.

Складемо витрати на реалізацію кожного етапу оптимізації управління грошовими потоками згідно блок-схеми та оцінімо ефективність цих заходів:

1. Створення підрозділу з управління грошовими потоками:

Зарплата керівника підрозділу (фін. директор):

$$50\,000 \text{ грн/міс} \times 12 \text{ міс} = 600\,000 \text{ грн/рік}$$

Зарплата 3 фахівців: $25\,000 \text{ грн/міс} \times 3 \times 12 \text{ міс} = 900\,000 \text{ грн/рік}$

Організаційні витрати (комп'ютери, меблі тощо): 150 000 грн

Разом витрати: 1 650 000 грн

2. Впровадження політики управління грошовими потоками:

Залучення консультанта: 100 000 грн. Навчання персоналу: 50 000 грн.

Разом витрати: 150 000 грн.

3. Посилення інтеграції між підрозділами:

Впровадження корпоративної інформаційної системи: 250 000 грн.

Навчання персоналу: 25 000 грн. Разом витрати: 275 000 грн.

4. Впровадження інформаційної системи управління ліквідністю:

Вартість програмного забезпечення: 500 000 грн.

Налаштування та інтеграція з банками: 100 000 грн.

Навчання персоналу: 50 000 грн. Разом витрати: 650 000 грн.

5. Створення системи грошових бюджетів:

Розробка бюджетів: 75 000 грн.

Впровадження системи КРІ: 50 000 грн. Разом витрати: 125 000 грн.

Сумарні інвестиції: $1\,650\,000 + 150\,000 + 275\,000 + 650\,000 + 125\,000 = 2\,850\,000$ грн. Очікувана економія від оптимізації: 6 677 000 грн./рік

Термін окупності інвестицій $= 2\,850\,000 / 6\,677\,000 = 0,43$ року або близько 5 місяців.

Отже, загальні інвестиції в оптимізацію управління грошовими потоками для ТОВ «Таврія В» становитимуть близько 2,85 млн. грн. При цьому очікувана економія від впровадження заходів 6,68 млн. грн. на рік, що забезпечить окупність інвестицій вже через 5 місяців. Такий високий рівень ефективності свідчить про доцільність реалізації проєкту оптимізації, який дозволить компанії значно підвищити ефективність управління грошовими

потоками, знизити ризики неплатежів та дефіциту ліквідності, а також отримати суттєву економію завдяки вивільненню оборотних коштів.

Таблиця 3.4.

Ефективність економії процесу оптимізації УГП ТОВ «Таврія В»

Захід	Витрати, грн.	Очікувана економія, грн./рік
Створення підрозділу управління грошовими потоками (зарплати, організаційні витрати)	1 650 000	
Впровадження політики управління грошовими потоками (консультант, навчання)	150 000	
Посилення інтеграції між підрозділами (ІТ система, навчання)	275 000	
Впровадження системи управління ліквідністю (ПЗ, налаштування, навчання)	650 000	
Створення системи грошових бюджетів (впровадження КРІ)	125 000	
Сумарні інвестиції	2 850 000	
Очікувана економія після впровадження		6 677 000
Термін окупності інвестицій		0,43 року (близько 5 міс.)

Джерело: створено автором.

Заходи з оптимізації управління грошовими потоками є високоефективними для ТОВ «Таврія В» і принесуть швидку віддачу від інвестицій.

3.3. Впровадження сучасних інструментів управління грошовими потоками

Впровадження сучасних інструментів управління грошовими потоками має значний вплив на фінансову стійкість, ефективність та успішність будь-якої компанії. Впровадження сучасних інструментів управління грошовими потоками є інвестицією, яка може окупитися багато разів. Сучасні інструменти управління грошовими потоками, які впроваджуються сьогодні, включають:

1. Системи казначейства (Treasury Management Systems, TMS) – програмне забезпечення для централізованого управління грошовими потоками, банківськими рахунками, інвестиціями та платежами.
2. Електронні системи управління ризиками (Enterprise Risk Management, ERM) – допомагають ідентифікувати, оцінювати та контролювати фінансові ризики, пов'язані з грошовими потоками.
3. Інструменти прогнозування грошових потоків - використовують статистичні моделі та аналіз даних для більш точного прогнозування майбутніх грошових надходжень та виплат.
4. Системи електронного факторингу та управління дебіторською заборгованістю - автоматизують процеси виставлення рахунків, відстеження платежів та управління дебіторською заборгованістю.
5. Електронні платіжні системи та цифрові гаманці – забезпечують швидкі та безпечні грошові перекази як всередині організації, так і з контрагентами.
6. Хмарні рішення для управління грошовими потоками - надають гнучкий доступ до фінансових даних та інструментів з будь-якого місця та пристрою.

Впровадження сучасних інструментів управління грошовими потоками дозволяє організаціям підвищити прозорість фінансових операцій, покращити контроль над грошовими потоками, знизити ризики та витрати, а також підвищити загальну ефективність фінансового менеджменту [26, 27, 29].

Таблиця 3.5 демонструє різноманітні сучасні інструменти, які організації можуть впроваджувати для підвищення ефективності управління грошовими потоками. Від візуалізації даних та аналітики до штучного інтелекту, роботизованої автоматизації, блокчейну, криптовалют та хмарних рішень - ці інструменти дозволяють організаціям отримати більший контроль, прозорість та аналітичні можливості у сфері управління грошовими потоками. Запропонуємо використання ТОВ «Таврія В» наступних технологій.

Таблиця 3.5

Сучасні інструменти управління грошовими потоками

№	Інструмент	Характеристика
1.	Системи візуалізації даних та аналітики	Використання панелей бізнес-аналітики, Data Mining та Big Data Analytics для наочного відображення та глибокого аналізу фінансових даних.
2.	Штучний інтелект та машинне навчання	Алгоритми машинного навчання для прогнозування грошових потоків, системи інтелектуального фінансового планування.
3.	Роботизована автоматизація процесів (RPA)	Автоматизація повторюваних завдань та процесів управління грошовими потоками за допомогою програмних роботів.
4.	Блокчейн та розподілені реєстри	Забезпечення прозорості, безпеки та незмінності записів про грошові потоки, відстеження транзакцій у режимі реального часу.
5.	Цифрові гаманці та криптовалюти	Використання цифрових гаманців та криптовалют для швидких та безпечних грошових переказів, інвестування в криптоактиви.
6.	Хмарні рішення для управління ліквідністю	Централізоване управління ліквідністю та грошовими потоками в режимі реального часу, інтеграція з банками через API.

Джерело: створено автором.

Запровадження сучасних інструментів управління грошовими потоками є ключовим кроком для організацій, що мають на меті підвищення ефективності фінансового менеджменту, знизити ризики та витрати, а також підвищити загальну конкурентоспроможність. Проте, вибір конкретних інструментів залежить від специфіки діяльності організації, її розміру, галузі та готовності до впровадження нових технологій.

Рекомендовані інструменти допоможуть ТОВ «Таврія В» підвищити ефективність управління грошовими потоками, покращити аналітичні можливості, автоматизувати процеси та забезпечити більшу прозорість фінансових операцій. Проте, їх впровадження має відбуватися поетапно з урахуванням готовності персоналу, бюджету та вимог безпеки.

Таблиця 3.6

Сучасні інструменти для використання в ТОВ «Таврія В»

№	Інструмент	Характеристика
1.	Системи візуалізації даних та аналітики	Візуалізація ключових показників грошових потоків у вигляді панелей та інтерактивних звітів для кращого розуміння фінансового стану. Використання Data Mining та Big Data Analytics для аналізу великих обсягів фінансових даних та виявлення прихованих трендів.
2.	Штучний інтелект та машинне навчання	Впровадження алгоритмів машинного навчання для більш точного прогнозування грошових потоків на основі історичних даних та факторів. Системи інтелектуального фінансового планування для оптимізації бюджетування та розподілу грошових коштів.
3.	Роботизована автоматизація процесів (RPA)	Автоматизація повторюваних завдань таких як обробка платежів, нарахування відсотків тощо. Підвищення ефективності та зменшення ризику помилок у процесах управління грошовими потоками.
4.	Блокчейн та розподілені реєстри	Забезпечення прозорості, безпеки та незмінності записів про грошові потоки, відстеження транзакцій у режимі реального часу.
5.	Цифрові гаманці та криптовалюти (обмежене використання)	Використання цифрових гаманців та криптовалют (наприклад, Bitcoin, Ethereum) для здійснення швидких та безпечних міжнародних грошових переказів з низькими комісіями (якщо "Таврія" має міжнародні операції). Можливість інвестування незначної частини грошових потоків у криптоактиви як альтернативний клас активів (з урахуванням ризиків).
6.	Хмарні рішення для управління ліквідністю	Впровадження хмарної платформи для централізованого управління ліквідністю та грошовими потоками в режимі реального часу. Інтеграція з банківськими системами через API для автоматизованого обміну даними та спрощення процесів.

Джерело: створено автором.

Висновки до розділу 3

1. Для оптимізації грошових потоків усім бізнес-структурам, в тому числі і ТОВ «Таврія В» рекомендується комплекс заходів таких як оптимізація

оборотних активів, підвищення ефективності операційної діяльності, збільшення обсягів реалізації, диверсифікація залучення інвестицій, хеджування валютних ризиків та контроль фінансових ризиків. Детальний SWOT-аналіз дозволив виявити сильні та слабкі сторони, можливості та загрози для компанії і обґрунтувати відповідні заходи оптимізації.

2. Для ефективного управління грошовими потоками в ТОВ «Таврія В» необхідно вдосконалити організаційну структуру шляхом створення спеціалізованого підрозділу, розробки політики управління грошовими потоками, посилення інтеграції між підрозділами, впровадження сучасних інформаційних систем, створення системи грошових бюджетів та KPI, періодичного аналізу грошових потоків та залучення висококваліфікованих фахівців. Такий же підхід може бути застосований в кожній бізнес-структурі.

3. Впровадження сучасних інструментів управління грошовими потоками, таких як системи візуалізації даних, штучний інтелект, роботизована автоматизація процесів, блокчейн, цифрові гаманці та хмарні рішення, дозволить усім бізнес-структурам і в тому числі ТОВ «Таврія В» підвищити ефективність, прозорість та контроль грошових операцій, знизити ризики та витрати. Проте впровадження має відбуватися поетапно з урахуванням готовності персоналу, бюджету та вимог безпеки.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного аналізу теоретичних засад та практичних аспектів управління грошовими потоками бізнес-структури можна сформулювати такі висновки:

1. Грошові потоки є рухом грошових коштів та їх еквівалентів, що забезпечує життєдіяльність підприємства, виступає індикатором його фінансового стану, платоспроможності та ліквідності. Ефективне управління грошовими потоками, засноване на відповідних принципах і методах, дозволяє досягати стратегічних та операційних цілей бізнес-структури.

2. Система управління грошовими потоками є комплексом взаємопов'язаних елементів, що охоплює планування, організацію, регулювання, координацію, стимулювання, контроль та аналіз грошових потоків з метою забезпечення фінансової рівноваги підприємства.

3. ТОВ «Таврія-В» – провідна торговельна мережа, що демонструє зростання доходів, проте має недостатній рівень ліквідності та рентабельності активів. За 2023 рік спостерігався від'ємний чистий рух грошових коштів від операційної та інвестиційної діяльності, низька ефективність використання грошових потоків.

4. Для підвищення ефективності управління грошовими потоками ТОВ «Таврія-В» необхідно вжити комплекс заходів щодо оптимізації оборотних активів, підвищення ефективності операційної діяльності, диверсифікації залучення інвестицій, хеджування валютних ризиків та управління фінансовими ризиками.

5. Удосконалення організаційної структури управління грошовими потоками шляхом створення спеціалізованого підрозділу, розробки відповідної політики, посилення інтеграції підрозділів, упровадження інформаційних систем, бюджетування та KPI дозволить підвищити результативність регулювання руху грошових коштів.

6. Застосування сучасних інструментів візуалізації даних, штучного інтелекту, автоматизації процесів, блокчейну, цифрових гаманців та хмарних технологій сприятиме підвищенню прозорості, контролю та ефективності управління грошовими потоками за умови поетапного впровадження з урахуванням готовності персоналу, бюджету та вимог безпеки.

7. Реалізація запропонованих заходів дозволить розвинути систему управління грошовими потоками ТОВ «Таврія-В» та забезпечити стійкий фінансовий стан підприємства у довгостроковій перспективі.

Таким чином, результати проведеного дослідження дозволяють зробити висновок, що для ефективного розвитку системи управління грошовими потоками бізнес-структури необхідно комплексно підійти до вирішення цього завдання. А комплексна реалізація зазначених заходів сприятиме розвитку системи управління грошовими потоками, забезпеченню платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості бізнес-структури в довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрієць В.С. Дослідження основних сутнісних характеристик «грошових потоків підприємства». *Актуальні проблеми економіки*. 2018. № 8. С. 167-172. URL.: <https://eco-science.net/>
2. Ареф'єв С.О. Місце грошових коштів у системі управління економічною безпекою підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2019. № 7. С. 86-91. URL.: <https://eco-science.net/issue/>
3. Аранчій В.І., Томілін О.О., Дорогань-Писаренко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. РВВ ПДАУ. 2021. 300 с.
4. Бонарев В.В. Теоретичні основи аналізу грошових потоків підприємства. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. Вип. 7 (25). Ч. 1. 2020. URL.: <https://lutsk-ntu.com.ua/>
5. Головка Т. Планування грошових потоків підприємства: нова парадигма. *Вісник Київського національного торговельно- економічного університету*. 2019. № 4. С. 104-113.
6. Головка В.І., Безкоровайна О.О. Використання результатів аналізу грошових коштів та потоків підприємства в управлінні та шляхи його оптимізації. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2018. № 3(2). С. 35-37.
7. Гут Л.В. Грошові потоки в системі управління підприємства : теоретико-практичний аспект. *Економіка та управління підприємствами*. 2020. Вип. 1-2. (77-78). С. 259-269.
8. Долінський Л.Б. Фінансовий ризик-менеджмент : навч.-метод. посібн. Київ : ТОВ «КАЛЕНДАР ТМ», 2022, 132 с.
9. Єрешко Ю.О. Сутність і структура механізму управління грошовими потоками підприємства. URL: <http://www.ela.kpi.ua/>
10. Жмурко Ю.В. Облікове забезпечення управління грошовими потоками. *Молодий вчений*. 2020. № 1(2). С. 883-887.

11. Іллічова Н.Ю. Теоретичні аспекти аналізу та управління грошовими потоками на підприємстві. *Збірник наукових праць ДЕТУТ. Серія «Економіка і управління»*. 2020. Вип. 21-22, Ч. 2. С. 190–195.
12. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996-XIV-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/>
13. Колісник О.П., Замогильна А. В. Грошові потоки: сутність, класифікація та їх оптимізація в процесі управління. *Modern Economics*. 2018. №10. С. 60-65.
14. Коломоець, В. Рада руху грошових коштів підприємства. *Economics*. 2023. №1(6). URL : <http://e-economics.hpi.kh.ua/>
15. Кібік О., Слободянюк О., Примаченко І., Кузнецова Л. Фінансове забезпечення проєкту: навч.-метод. посібн. Одеса : Фенікс, 2023. 118 с.
16. Литвинчук Т.В. Грошові потоки в системі управління підприємством. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2019. № 6. С.86-90.
17. Майборода О.М. Напрямки управління грошовими потоками підприємства. *Економіка і суспільство*. 2019. Вип. 10. С. 305-309.
18. Маліков В.В. Практичні рекомендації щодо управління грошовими потоками підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. №5. С. 370-374.
19. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7) «Звіт про рух грошових коштів» в редакції від 01.01.2012 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
20. Мохненко А.С. Підвищення економічної ефективності підприємств в умовах євроінтеграційних процесів. Теорія, методологія і практика обліку, оподаткування й аналізу виробничо-економічної діяльності суб'єктів агробізнесу та сільських територій: нові реалії та перспективи в умовах інтеграційних процесів: колективна монографія. Херсон: Айлант, 2020. С. 187-200.
21. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1.

Загальні вимоги до фінансової звітності : Затверджено Наказом Міністерства Фінансів України від 07.02.2014 р. № 73. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

22. Налукова Н., Кулина Г. Оцінка ефективності управління грошовими потоками підприємства. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2020. Вип. 1. С. 49-58. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/>

23. Очеретько Л.М. Бюджетування як елемент стратегічного обліку грошових потоків підприємства. *Сталий розвиток економіки*. 2019. № 3. С. 157-162.

24. Петренко В.С., Карнаушенко А.С., Танклевська М.С. Кредитування як основне джерело фінансування підприємництва. *Економіка та держава*. 2021. №12. С. 41-47.

25. Пенська І. О., Ветрова А. А. Методологічні складові управління грошовими потоками підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 11(3). С. 14-16.

26. Продашук С. О. Концептуальна модель управління грошовими потоками підприємства. Безпека, технології, інновації: нові горизонти: науково-практична конференція. Житомир: Поліський національний університет. 2023.

27. Пожарова О.В., Пожаров Ю.В., Корнілова О.В. Особливості процесу управління на підприємстві. *Бізнес-навігатор*. Вип. 2 (62). 2021. С. 25-37.

28. Спільник І. Грошові потоки підприємства: комплексний аналіз за даними фінансової звітності. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2019. Вип. 1-2. С. 67-85.

29. Свистун Л. А. Бюджетування грошових коштів підприємства в умовах розгортання кризових явищ в економіці. *Економіка і регіон*. 2022. №3(86). С. 59-64.

30. Синельник А. Управління грошовими потоками підприємства. *Наука онлайн: міжнародний електронний науковий журнал*. 2019. №10. <https://naukaonline.com/ua/>

31. Сторожук Т.М. Звіт про рух грошових коштів як інформаційне джерело управління грошовими потоками підприємства. *Бізнес Інформ*. 2019. № 3. С. 235-240.
32. Стефанишин О.Б., Магас Н.В. Дослідження суті, руху та ефективності грошового потоку підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 32/2021. URL: <https://www.researchgate.net/>
33. «Таврія В». URL: <https://tavriav.org/>
34. ТАВРІЯ-В, ТОВ. URL: <https://www.ua-region.com.ua/19202597>
35. ТАВРІЯ-В. URL: <https://www.tavriav.ua/>
36. ТОВ «ТАВРІЯ-В». URL: <https://opendatabot.ua/c/19202597>
37. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТАВРІЯ-В». Фінансова звітність. URL: https://clarity-project.info/edr/19202597/finances?current_year=2023
38. Харченко В.А. Визначення ризику в процесі управління грошовими потоками. *Економіка і організація управління*. 2018. № 4. С. 65-72. URL: <https://jeou.donnu.edu.ua/index>
39. Хрущ Н.А. Особливості планування та оцінювання грошових потоків підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. № 6(2). С. 167-172.
40. Хаймінова Ю.В., Слободянюк О.В., Кібік О.М., Скрипник М.О. Бухгалтерський облік : навч.-мет. посібник. Одеса. 2020. 132 с.
41. Частоколенко І.П. Управління грошовими потоками підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. № 5(1). С. 56-60.
42. Шук Л.М. Проблеми управління грошовими потоками підприємства з метою забезпечення його платоспроможності. *Вісник Запорізького національного університету*. 2018. № 1. С. 161-167.